

Gemeente Maastricht

Regionale Energie Strategie: RES Maastricht - Heuvelland

Inwonersonderzoek

Resultaten totale regio

Gemeente Maastricht

Deelregio
Maastricht Heuvelland
RES Regionale
Energie
Strategie

Datum	15 januari 2021
Odrachtnemer	Gemeente Maastricht Team Onderzoek & Statistiek Contactpersoon: Enid Reichrath/ Geneviève van Liere Tel. 043 350 5781/ 06 21 59 72 95 E. enid.reichrath@maastricht.nl/ genevieve.van.liere@maastricht.nl
Odrachtgever	Gemeente Maastricht Team Wonen en Leefkwaliteit - Duurzaamheid Contactpersoon: Weike Medendorp Tel. 043 350 4345 E. weike.medendorp@maastricht.nl

---

Inhoudsopgave

Leeswijzer	4
1 Doel inwonersonderzoek	5
1.1 Achtergrond.....	5
1.2 Doel inwonersonderzoek RES Maastricht-Heuvelland	5
2 Opzet en onderzoeksvragen	6
2.1 Vragenlijstonderzoek.....	6
2.2 Onderzoekspopulatie	6
2.3 Bereik optimaliseren.....	7
2.4 Onderzoeksvragen	7
2.5 Analyse.....	8
3 Respons	9
3.1 Verdeling respons online, panel en papier.....	9
3.2 Verdeling respons naar gemeente	9
3.3 Missende waarden	9
3.4 Wegen	10
3.5 Verdeling man-vrouw en leeftijd in de respons naar gemeente.....	11
3.6 Verdeling opleiding, werksituatie en woonsituatie	11
3.7 Verdeling binnen en buiten de bebouwde in de respons naar gemeente.....	12
3.8 Verdeling huur-koopwoning, type woning en bouwjaar	13
4 Bereidheid en verantwoordelijkheid	14
4.1 Het belang van energietransitie	14
4.2 Energietransitie: waarom niet belangrijk of waarom nog niets gedaan	14
4.3 Wat doen inwoners nu al en wat zijn ze van plan om minder energie te verbruiken	15
4.4 Redenen om mee te helpen aan duurzame energie.....	16
4.5 Wie draagt de verantwoordelijkheid voor energietransitie?	16
5 Houding en kennis klimaatakkoord	17
5.1 Houding haalbaarheid	17
5.2 Kennis over doelen klimaatakkoord	18
5.3 Uitspraken klimaatverandering en manieren voor duurzame energie	18
5.4 Nationaal landschap Zuid-Limburg	18
6 Plekken energie opwekken	19
6.1 Plekken opwekken zonne-energie binnen de bebouwde kom.....	19
6.2 Plekken opwekken zonne-energie buiten de bebouwde kom.....	19
6.3 Plekken opwekken windenergie buiten de bebouwde kom	20
7 Voorwaarden energie opwekken	21
7.1 Toelichting	21
7.2 Landschap	22
7.3 Tempo energie opwekken.....	23
7.4 Vergoeding	24
7.5 Grote of kleine zonneparken	25
7.6 Zichtbaarheid zonneparken.....	26
7.7 Kiezen plek voor zonneparken.....	27

7.8	Zonneparken en de bebouwde kom.....	28
7.9	Windmolens in het landschap	29
7.10	Landbouw en windmolens	30
7.11	Aantal windmolens	31
7.12	Windmolens op bedrijventerreinen	32
7.13	Kiezen plek voor windmolens	33
7.14	Overzicht stellingen.....	33

Leeswijzer

In dit rapport staan de resultaten van het inwonersonderzoek RES Maastricht-Heuvelland.

In hoofdstuk 1 staat het doel van het onderzoek uitgelegd. Hoofdstuk 2 beschrijft de onderzoeksopzet en de onderzoeksvragen waar het inwonersonderzoek antwoord op geeft. Hoofdstuk 3 geeft inzicht in de respons. Hoofdstuk 4 tot en met 7 tonen de resultaten van het onderzoek voor **de totale regio** bestaande uit de 6 gemeenten van Maastricht-Heuvelland: Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul. Resultaten van de totale regio zijn een gemiddelde van de 6 gemeenten. Op verzoek van de opdrachtgever worden geen interpretatie van de resultaten en conclusie opgenomen.

In de delen A tot en met F van de rapportage staan de resultaten van de **afzonderlijke gemeenten**.

Dit zijn aparte bestanden. Ieder gemeente-bestand heeft een eigen bijlage met een integrale opname van de open antwoorden. In de aparte delen wordt de informatie uit de hoofdstukken 1 tot en met 3 niet herhaald.

De totale rapportage bestaat daarmee uit:

- Rapport over de totale regio (dit deel)
- Deel A + bijlage: Eijsden-Margraten
- Deel B + bijlage: Gulpen-Wittem
- Deel C + bijlage: Maastricht
- Deel D + bijlage: Meerssen
- Deel E + bijlage: Vaals
- Deel F + bijlage: Valkenburg aan de Geul

1 Doel inwonersonderzoek

1.1 Achtergrond

De zes gemeenten in Maastricht-Heuvelland vormen samen een van de drie subregio's van de energieregio Zuid-Limburg. Zij werken samen aan een Regionale Energie Strategie (RES). De concept RES is klaar.

De RES geeft antwoord op de vraag hoe Maastricht-Heuvelland invulling gaat geven aan het realiseren van de klimaatdoelstellingen die landelijk zijn gesteld.

Om tot een volledige afweging te komen van het bestuurlijke en maatschappelijke draagvlak voor de concept RES willen de gemeenten de samenleving raadplegen. Het Rijk heeft landelijk bepaald dat de maatschappelijke fase medio januari 2021 moet zijn afgerond, waarna de gemeenteraden, Provinciale Staten en het algemeen bestuur van het waterschap in juni 2021 een besluit kunnen nemen over de concept RES. In Maastricht-Heuvelland is een inwonersonderzoek uitgevoerd via een vragenlijstonderzoek. Het onderzoek is een peiling met een signaalfunctie en nadrukkelijk geen referendum over de plekken waar al dan niet zonneparken of windmolens zullen komen in de regio Maastricht-Heuvelland.

1.2 Doel inwonersonderzoek RES Maastricht-Heuvelland

Het hoofddoel van het inwonersonderzoek RES is om bij de inwoners van 15 jaar en ouder van de 6 gemeenten¹ na te gaan:

- Wat zij vinden van klimaatdoelstellingen en energietransitie (zie het kader voor de definitie) in het algemeen en in de eigen regio.
- Wat zij vinden van grootschalige opwekking van zonne-energie en windenergie op land en onder welke voorwaarden zij vinden dat dit kan plaatsvinden.

Energietransitie is de overgang naar een situatie waarin de energievoorziening structureel anders van aard en vorm is dan in het huidige energiesysteem. In dit nieuwe systeem is fossiele brandstof grotendeels vervangen door duurzame energiebronnen, is er veel aandacht voor energiebesparing en energieopslag en is de energievoorziening meer decentraal georganiseerd.

Bron: <https://nl.wikipedia.org/wiki/Energietransitie>

Tegelijkertijd heeft het onderzoek als doel:

- om inwoners te informeren over de Regionale Energie Strategie Maastricht-Heuvelland.
- om de mening op te halen over mogelijkheden voor zonne- en windenergie in de regio.
- om inzicht te krijgen in motieven of belemmeringen van inwoners om zelf bij te dragen aan schone(re) energie en in wat inwoners nu al zelf bijdragen.
- om het draagvlak te vergroten voor energietransitie en schone energie in het algemeen en in de eigen regio (op basis van concept RES).
- om op regioniveau, op gemeenteniveau en subgroepniveau (zoals leeftijd) betrouwbare uitspraken te kunnen doen.

---

¹Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittern, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul.

2 Opzet en onderzoeksvragen

2.1 Vragenlijstonderzoek

Inwoners van de 6 gemeenten is gevraagd om een vragenlijst in te vullen. Een oproep is gedaan via huis-aan-huisbladen, de krant, online nieuwsbrieven en facebookaccounts van de gemeenten. Daarnaast hebben de gemeenten bij bewoners een brief² bezorgd namens de eigen wethouder met de uitnodiging om mee te doen en oproep om ook anderen te wijzen op het vragenlijstonderzoek. In de 5 heuvellandgemeenten heeft ieder adres een dergelijke brief gekregen. In Maastricht heeft een wikkkelkeurige steekproef van 10.000 adressen de brief ontvangen. De keuze voor wel of geen steekproef is door ieder gemeente gemaakt.³ Gemeente Maastricht heeft haar online inwonerpanel ook gevraagd om de vragenlijst in te vullen.⁴

De vragenlijst was online beschikbaar in de periode van 23 november tot en met 13 december 2020. Papieren lijsten konden op aanvraag toegezonden worden. Voor anderstalige inwoners de vragenlijsten beschikbaar gesteld in het Engels en Duits. Bij de ontwikkeling van de lijst is geprobeerd de lengte te beperken tot maximaal 10 minuten invultijd. In het taalgebruik is rekening gehouden met mensen met allerlei taalvaardigheidsniveaus.

2.2 Onderzoekspopulatie

De onderzoekspopulatie bestaat uit alle inwoners van 15 jaar en ouder van de 6 gemeenten in Maastricht-Heuvelland. De tabel hieronder toont de onderzoekspopulatie per gemeente. In de laatste kolom staan de aantallen **minimale respons** die nodig zijn om op **gemeenteniveau** te komen tot betrouwbare uitkomsten.

Gemeente	Aantal inwoners	Minimale respons	Daadwerkelijke respons
Eijsden-Margraten	22.198	378	1838
Gulpen-Wittem	12.626	373	1146
Maastricht	108.958	383	1841
Meerssen	16.432	376	1281
Vaals	9.070	369	848
Valkenburg aan de Geul	14.580	375	1399
TOTAAL	183.864	2254	8353

Bron: CBS - bewerking door O&S 2020

² De gemeenten gebruikten de standaardbrief die Facet& opleverde en vertaalde deze in de eigen opmaak en sjabloon. In de brief werden inwoners opgeroepen de vragenlijst online in te vullen. Inwoners zonder internet konden hun gemeente bellen en een papieren lijst opvragen.

³ Vanwege de restricties vanuit de AVG mag enkel een steekproef getrokken worden uit de BAG (Basisadministratie gebouwen) en niet uit de BRP (Basisregistratie personen). Dat zorgt ervoor dat we geen leeftijdsgroepen kunnen oververtegenwoordigen in de steekproef (bijvoorbeeld jongeren, omdat zij vaak minder goed responderen). In de steekproef van gemeente Maastricht is de verdeling aangehouden naar de 7 wijken zoals in de populatie voorkomen.

⁴ Aangezien vlak voor dit vragenlijstonderzoek een onderzoek onder het panel was uitgezet over aardgas, is in onderling overleg besloten om in beide onderzoeken de (andere) helft van het panel te bevragen. De onderwerpen hadden te veel overlap met als risico dat panelleden bij de tweede uitnodiging (RES-onderzoek) niet zouden meedoen in de veronderstelling al mee gedaan te hebben. De respons van het panel is altijd hoog (rond 30%), vandaar dat een half panel meer dan voldoende respons zou opleveren in combinatie met de andere kanalen.

2.3 Bereik optimaliseren

Het uitgangspunt is dat **alle inwoners** (vanaf 15 jaar) hun mening kunnen geven via het vragenlijstonderzoek en dat we zo goed mogelijk een afspiegeling realiseren van de onderzoekspopulatie. Daarom zijn verschillende methoden gebruikt om mensen te benaderen (online, facebook, krant, brief, huis-aan-huis, panel (alleen Maastricht)). De opdrachtgever heeft bewust gekozen voor de open benadering om zoveel mogelijk inwoners de kans te geven hun mening te geven.

De respons is gestimuleerd door oproepen via videoboodschappen, herinneringen (alleen bij het panel) en het verloten van een cadeaubon. Deze 'open' manier van respondenten werven heeft als nadeel dat het mogelijk is dat één persoon meerdere keren de lijst kan invullen.

Vooruitlopend op de resultaten: de kans daarop is klein, gezien het responspercentage in iedere gemeente dat is heel gebruikelijk voor vragenlijstonderzoek, gezien het uitblijven van identieke formuleringen bij de open antwoorden en gezien de toepassing van statistische weging waarmee eventuele 'sturing' door (groepen) inwoners wordt afgevlakt. Zie ook 2.5 Analyse.

De vragenlijsten kon worden ingevuld tussen 23 november en 13 december 2020.

2.4 Onderzoeksvragen

Het onderzoek geeft antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

Handelingen/ motivatie

- Wat zijn inwoners bereid te doen of doen zij al om energieverbruik te verminderen en om schonere energie te gebruiken/ op te wekken? Wat vindt men belangrijk hierbij? En wat zijn eventuele zorgen of belemmeringen?

Houding/ mening algemeen

- Wat vinden inwoners van klimaatverandering en energietransitie?
  - In het algemeen
  - In de eigen gemeente
- Hoe belangrijk en urgent vinden de inwoners schonere energie?
- Wat vinden zij goede argumenten om bij te dragen aan schonere energie?
- En wat vinden zij goede argumenten om er juist **niets** aan te doen?
- Wat moet de overheid (Rijk of gemeente) doen om energietransitie te laten slagen?
- Bij wie ligt volgens inwoners de verantwoordelijkheid om te komen tot energietransitie?

Kennis peilen

- Wat weten inwoners over klimaatverandering, energietransitie en groene/ schone energie?
  - In het algemeen
  - In de eigen gemeente
- Is men op de hoogte van wat er speelt, wat de gemeente of regio doet.

Houding/ mening grootschalige energieopwekking

- Wat vinden inwoners van grootschalige energieopwekking (alleen zon) binnen het bebouwde gebied van de gemeente waar ze wonen (daken van grote complexen, braakliggende terreinen en parkeerterreinen)?
- Wat vinden inwoners van grootschalige energieopwekking ook buiten het bebouwde gebied van de gemeente waar ze wonen (zon en wind)?
- Welke (type) locaties vindt u hiervoor geschikt?

- Onder welke voorwaarden zou dat kunnen?

Verschillen tussen inwoners

- In welke mate verschillen de antwoorden op bovenstaande vragen naar mogelijk relevante subgroepen (bijv. gemeenten, woningtypes, leeftijd)?

2.5 Analyse

De software van SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) is gebruikt voor de analyse van de resultaten. De resultaten zijn berekend voor de totale regio, dat is het gemiddelde van de 6 gemeenten, en voor de afzonderlijke gemeenten (zie delen A tot en met F).

Op verzoek van de opdrachtgever zijn enkel de 'platte' resultaten berekend en getoond, zonder vergelijkingen tussen bijvoorbeeld huurders en woningeigenaren, of tussen bepaalde leeftijdsgroepen of mannen en vrouwen, zonder inhoudelijke kruisanalyses, bijvoorbeeld de antwoorden van mensen die nergens windmolens willen op de vraag hoe belangrijk zij energietransitie vinden.

De begeleidende tekst is zo beperkt mogelijk, vrij van interpretatie van de resultaten, conform afspraak.

3 Respons

3.1 Verdeling respons online, panel en papier

In tabel 1 staat aangegeven via welke manier de respondenten zijn binnengekomen: via de open link online, via een panel (het Maastricht Forum is ingezet voor de gemeente Maastricht) en via een papieren lijst die mensen hebben opgevraagd bij hun eigen gemeente. Alle respondenten die wonen in 1 van de 6 gemeenten van Maastricht-Heuvelland én die antwoord gaven op de eerste inhoudelijke vraag zijn meegenomen (hoe belangrijk vind je het onderwerp energietransitie - na toelichting op het begrip energietransitie).

Tabel 1: Responsverdeling herkomst bron- totale regio en per gemeente in absolute aantallen.

	Totale regio	Eijsden-Margraten	Gulpen-Wittem	Maastricht	Meerssen	Vaals	V'burg aan de Geul
Online	7572	1837	1144	1089	1275	838	1389
Panel	747	n.v.t.	n.v.t.	747	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Papier	34	1	2	5	6	10	10
TOTAAL	8353	1838	1146	1841	1281	848	1399

3.2 Verdeling respons naar gemeente

Voor iedere gemeente zijn er ruimschoots voldoende respondenten om na weging betrouwbare uitspraken te doen vanuit de betreffende inwoners van die gemeente.

Tabel 2: Responsverdeling ten opzichte van populatie totale regio en per gemeente

	Totale regio	Eijsden-Margraten	Gulpen-Wittem	Maastricht	Meerssen	Vaals	V'burg aan de Geul
Populatie	100%	12%	7%	59%	9%	5%	8%
Respons	100%	22%	14%	22%	15%	10%	17%

3.3 Missende waarden

Gedurende het invullen van de vragenlijst neemt het aantal personen geleidelijk toe dat is afgehaakt of vragen oversloeg: non-respons of missende waarden. De non-respons houdt geen verband met een specifieke vraag. Zie tabel 3 voor het percentage missende waarden van begin tot einde van de vragenlijst. In de percentages aan het einde van de vragenlijst, zitten ook de afhakers daarvoor. Dit telt dus op (cumulatief).

Mogelijk vonden de respondenten de vragenlijst te lang⁵.

Alle respondenten zijn meegenomen in de analyses, ook wanneer zij vragen oversloegen.

⁵ Vooraf adviseerde O&S om het aantal stellingen te verminderen en de manier van bevraging bij de stellingen anders te doen.

Tabel 3: missende waarden - cumulatief

Vragen uit de vragenlijst	Missende waarden in %
Hoe belangrijk energietransitie	0%
Wat nu al Wat van plan	1%
Redenen meehelpen Doelen klimaat Haalbaarheid	4%
Uitspraak klimaat Wie verantwoordelijk	5%
Nationaal landschap	6%
Geschikte plekken zonne-energie binnen en buiten bebouwde kom	7%
Geschikte plekken windmolens	8%
Stellingen 1-6	11%
Stellingen 7-12	13-14%

3.4 Wegen

De verzamelde gegevens van het inwonersonderzoek moeten een representatief beeld geven van de onderzoekspopulatie in de totale regio en in de afzonderlijke 6 deelnemende gemeentes. Er kunnen verschillende redenen zijn waarom de gegevens niet representatief zijn. De respons kan selectief zijn, wat betekent dat bepaalde groepen uit de populatie minder geneigd zijn om deel te nemen. We zien in het inwonersonderzoek dat jongeren, vrouwen en inwoners van Maastricht relatief minder vaak de vragenlijst hebben ingevuld.

Als oplossing voor deze vertekening door selectieve respons wordt gewogen naar achtergrondkenmerken die samenhangen met de respons en met de uitkomstvariabelen. Van deze kenmerken moet de verdeling bekend zijn in zowel de respondentengroep als de totale (lokale) populatie. De bevolkingsgegevens van het CBS zijn gebruikt voor deze weging.⁶ Wegen is een betrouwbare, wetenschappelijke methode om de representativiteit van een studiepopulatie te vergroten.⁷ De totale resultaten van het onderzoek zijn gewogen op leeftijd, geslacht en gemeente. De resultaten per gemeente zijn gewogen op leeftijd en geslacht. Na weging naar deze kenmerken zullen de resultaten van de gewogen steekproef een betere afspiegeling zijn van de populatie. Alle respondenten zijn meegenomen in de weging, ook diegenen die geen antwoord hebben gegeven op de vraag over hun leeftijd en/of geslacht (n=1087).

Alle verdere analyses zijn gedaan op de gewogen respons (ook wel gewogen steekproef genoemd).

⁶ Bron: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/navigatieScherm/thema?themaNr=3600>

⁷ Bron: https://www.ggdgezondheidsbeeld.nl/wp-content/uploads/2018/11/Richtlijn-wegen_GGD.pdf

3.5 Verdeling man-vrouw en leeftijd in de respons naar gemeente

In onderstaande tabellen staat de responsverdeling naar geslacht en leeftijd. De leeftijdsgroepen 15-24 jaar en 25-34 jaar zijn samen genomen vanwege te lage aantallen per groep.

Tabel 4: Responsverdeling: mannen en vrouwen

Geslacht	Totale regio	Eijsden-Margraten	Gulpen-Wittem	Maastricht	Meerssen	Vaals	V'burg aan de Geul
Man	49.3%	51.1%	51.1%	47.2%	48.4%	50.9%	48.6%
Vrouw	49.9%	48.3%	48.3%	52.3%	50.4%	48.5%	50.9%
Anders	0.8%	0.6%	0.6%	0.6%	1.2%	0.7%	0.5%

Tabel 5: Responsverdeling: leeftijd

Leeftijd	Totale regio	Eijsden-Margraten	Gulpen-Wittem	Maastricht	Meerssen	Vaals	V'burg aan de Geul
15-34 jaar	25.7%	20.1%	20.1%	34.8%	19.5%	20.9%	19.4%
35-44 jaar	10.8%	9.9%	9.9%	10.5%	10.2%	10.1%	9.9%
45-54 jaar	14.8%	15.1%	15.1%	13.0%	16.0%	16.0%	15.3%
55-64 jaar	18.4%	22.2%	22.2%	15.8%	19.8%	19.0%	19.5%
65-74 jaar	17.5%	19.4%	19.4%	14.6%	18.7%	19.2%	18.9%
75 en ouder	12.9%	13.3%	13.3%	11.3%	15.5%	14.6%	17.0%

3.6 Verdeling opleiding, werksituatie en woonsituatie

Tabel 6: opleiding: hoogste onderwijs afgerond met een diploma (indien mogelijk)

Opleiding	Totale regio	Eijsden-Margraten	Gulpen-Wittem	Maastricht	Meerssen	Vaals	V'burg aan de Geul
Nooit naar school	0.2%	0.0%	0.0%	0.3%	0.1%	0.1%	0.0%
Basisonderwijs	1.4%	2.1%	2.1%	1.4%	1.3%	2.1%	0.8%
Voortgezet onderwijs	16.0%	14.8%	14.8%	16.4%	14.7%	21.8%	18.6%
Middelbaar beroepsonderwijs	15.9%	18.0%	18.0%	14.7%	15.8%	18.9%	19.1%
Hoger beroepsonderwijs	36.8%	45.6%	45.6%	33.2%	40.7%	30.1%	41.1%
Wetenschappelijk onderwijs	29.7%	19.4%	19.4%	34.0%	27.4%	26.9%	20.4%

Tabel 7: werksituatie

Werksituatie	Totale regio	Eijsden-Margraten	Gulpen-Wittem	Maastricht	Meerssen	Vaals	V'burg aan de Geul
School of studie	8.4%	2.8%	2.8%	14.1%	3.8%	11.5%	1.7%
Werk 1-31 u per week	12.9%	15.9%	15.9%	11.0%	14.1%	14.8%	14.7%
Werk ≥32 u per week	42.2%	41.9%	41.9%	41.7%	42.7%	35.6%	42.8%
Werkzoekend	1.6%	1.7%	1.7%	1.8%	1.1%	0.7%	0.8%
Arbeidsongeschikt	3.2%	1.9%	1.9%	3.5%	2.8%	2.0%	3.2%
Huisman/-vrouw	2.1%	1.5%	1.5%	1.9%	2.2%	3.1%	1.7%
Pensioen	27.1%	31.8%	31.8%	23.6%	31.3%	28.8%	32.7%
Anders	2.5%	2.4%	2.4%	2.4%	1.9%	3.5%	2.5%

Tabel 8: woonsituatie

Woonsituatie	Totale regio	Eijsden-Margraten	Gulpen-Wittem	Maastricht	Meerssen	Vaals	V'burg aan de Geul
Alleen	22.4%	17.3%	17.3%	26.1%	18.3%	23.5%	21.3%
Met partner	43.6%	49.4%	49.4%	39.9%	45.4%	44.8%	48.5%
Met partner en kinderen	22.1%	25.4%	25.4%	17.9%	26.7%	20.2%	24.4%
Zonder partner met kinderen	2.9%	2.1%	2.1%	2.9%	3.2%	3.6%	2.0%
Bij ouders	3.1%	4.7%	4.7%	2.7%	4.6%	3.6%	3.1%
Bij anderen	0.4%	0.3%	0.3%	0.7%	0.2%	0.1%	0.1%
Met anderen (studentenhuis, woongroep)	4.7%	0.1%	0.1%	9.1%	0.2%	3.6%	0.5%
Anders	0.8%	0.7%	0.7%	0.8%	1.4%	0.6%	0.1%

3.7 Verdeling binnen en buiten de bebouwde in de respons naar gemeente

Tabel 9: binnen en buiten de bebouwde kom

	Totale regio	Eijsden-Margraten	Gulpen-Wittem	Maastricht	Meerssen	Vaals	V'burg aan de Geul
Binnen	93.0%	86.1%	86.1%	94.5%	93.1%	87.4%	93.4%
Buiten	5.6%	12.8%	12.8%	3.5%	5.9%	12.3%	5.8%
Weet niet	1.4%	1.1%	1.1%	2.0%	1.0%	0.2%	0.8%

3.8 Verdeling huur-koopwoning, type woning en bouwjaar

Tabel 10: huur- of koopwoning

Huur/koop	Totale regio	Eijsden-Margraten	Gulpen-Wittem	Maastricht	Meerssen	Vaals	V'burg aan de Geul
Huur	30.7%	14.9%	14.9%	45.5%	13.1%	32.7%	20.0%
Koop	68.7%	84.8%	84.8%	53.5%	86.3%	67.3%	79.9%
Weet niet	0.6%	0.3%	0.3%	1.0%	0.6%	0%	0.3%

Tabel 11: type woning

Type woning	Totale regio	Eijsden-Margraten	Gulpen-Wittem	Maastricht	Meerssen	Vaals	V'burg aan de Geul
Rijtjeshuis	21.8%	10.1%	10.1%	30.4%	10.7%	19.6%	11.3%
Vrijstaand	23.0%	27.4%	27.4%	14.9%	38.5%	20.9%	28.0%
2-onder-1 kap	22.5%	44.8%	44.8%	7.8%	34.8%	27.6%	37.2%
Appartement, flat, bovenwoning	24.6%	8.8%	8.8%	36.1%	10.4%	27.4%	20.3%
Woonzorgcomplex	0.4%	0.6%	0.6%	0.3%	0.6%	0.6%	0.3%
Kamer/ woning gedeelde ruimtes	2.9%	0.0%	0.0%	5.9%	0.7%	0.1%	0.4%
Anders	4.8%	8.2%	8.2%	4.6%	4.3%	3.8%	2.5%

Tabel 12: bouwjaar woning

Bouwjaar	Totale regio	Eijsden-Margraten	Gulpen-Wittem	Maastricht	Meerssen	Vaals	V'burg aan de Geul
Voor 1900	7.5%	15.4%	15.4%	5.9%	5.3%	10.3%	7.9%
1900-1950	15.1%	14.2%	14.2%	15.9%	17.2%	15.1%	17.2%
1950-2000	60.4%	56.0%	56.0%	57.8%	70.2%	54.8%	62.0%
Na 2000	10.8%	11.1%	11.1%	10.2%	5.4%	15.9%	9.3%
Weet ik niet	6.2%	3.2%	3.2%	10.2%	2.0%	3.9%	3.6%

4 Bereidheid en verantwoordelijkheid

4.1 Het belang van energietransitie

In onderstaande tabel staat aangegeven hoe belangrijk inwoners de energietransitie vinden.

Zij lezen eerst de uitleg over wat bedoeld wordt met het begrip energietransitie.

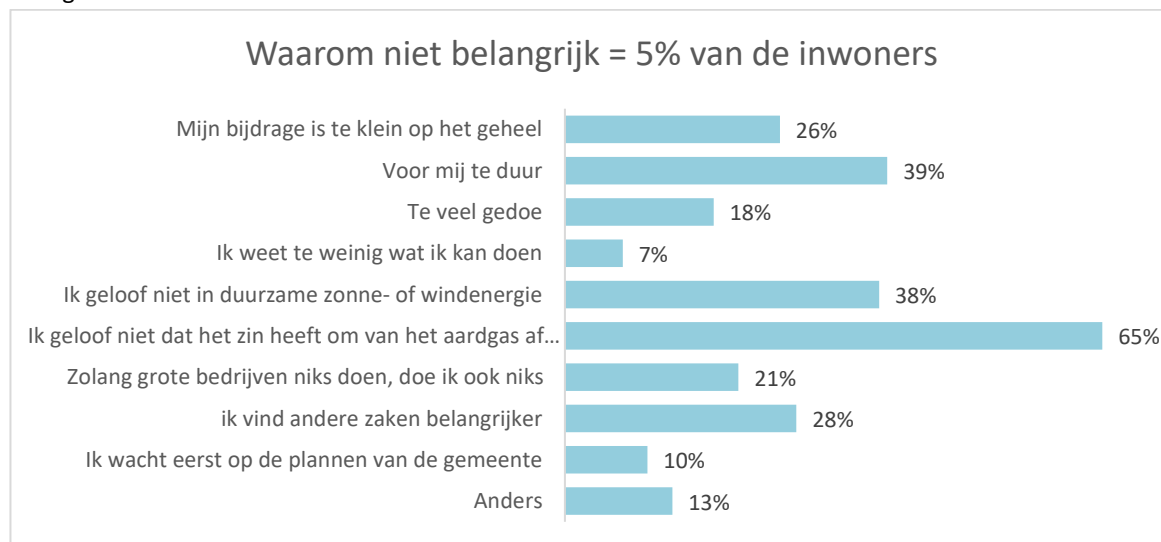
Tabel 13: hoe belangrijk is energietransitie

Belang energietransitie	Totale regio	Eijsden-Margraten	Gulpen-Wittem	Maastricht	Meerssen	Vaals	V'burg aan de Geul
Niet belangrijk – ik heb er niets mee	5%	3%	5%	5%	5%	4%	6%
Belangrijk, maar ik doe er (nog) niets mee	41%	38%	39%	43%	39%	37%	42%
(Heel) belangrijk – ik ben er al mee bezig	54%	59%	56%	52%	56%	59%	53%

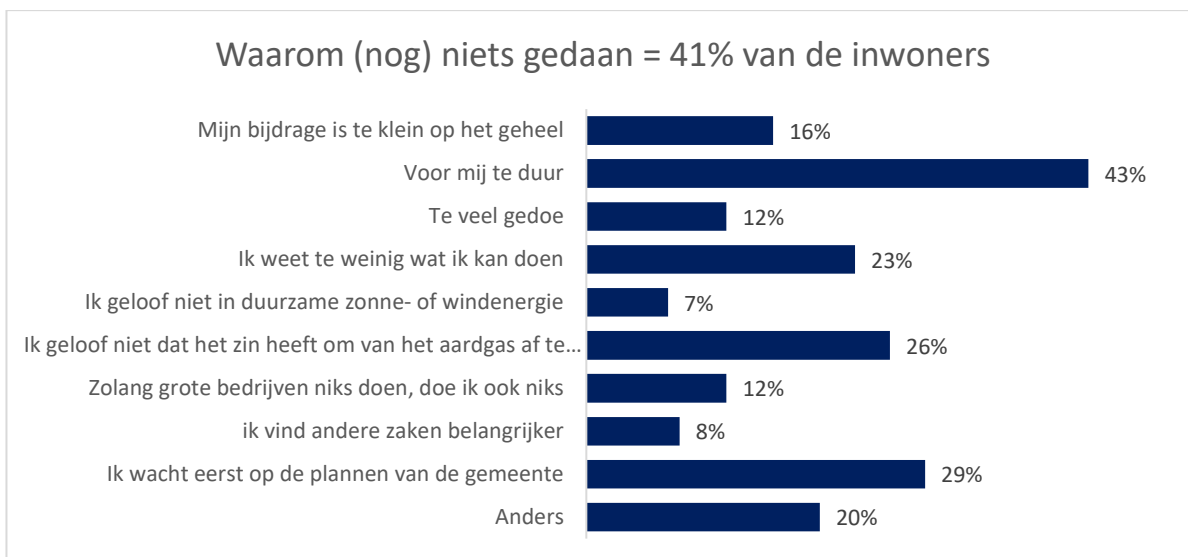
4.2 Energietransitie: waarom niet belangrijk of waarom nog niets gedaan

Op het moment dat iemand 'niet belangrijk' antwoordde, was de vervolgvraag: Waarom vind je het niet belangrijk. Zie figuur 1a voor de antwoorden in lichtblauw. Let op: dit wordt aangegeven door 5% van de inwoners! Op het moment dat iemand 'Belangrijk, maar ik doe er (nog) niets mee' antwoordde (47% van de inwoners), was de vervolgvraag: Waarom vind je het wel belangrijk, maar doe je er (nog) niets mee.

Zie figuur 1b voor de antwoorden in het donkerblauw.

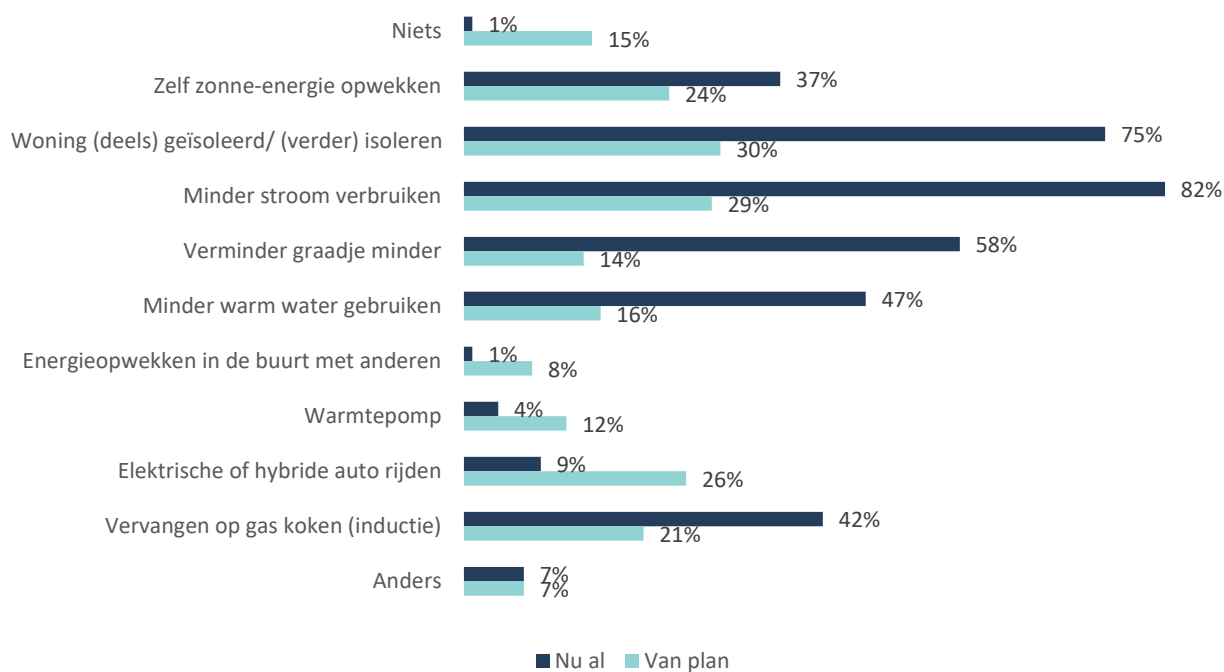

Figuur 1a: waarom niet belangrijk = 5% van de inwoners

Figuur 1b: Waarom (nog) niets gedaan = 41% van de inwoners

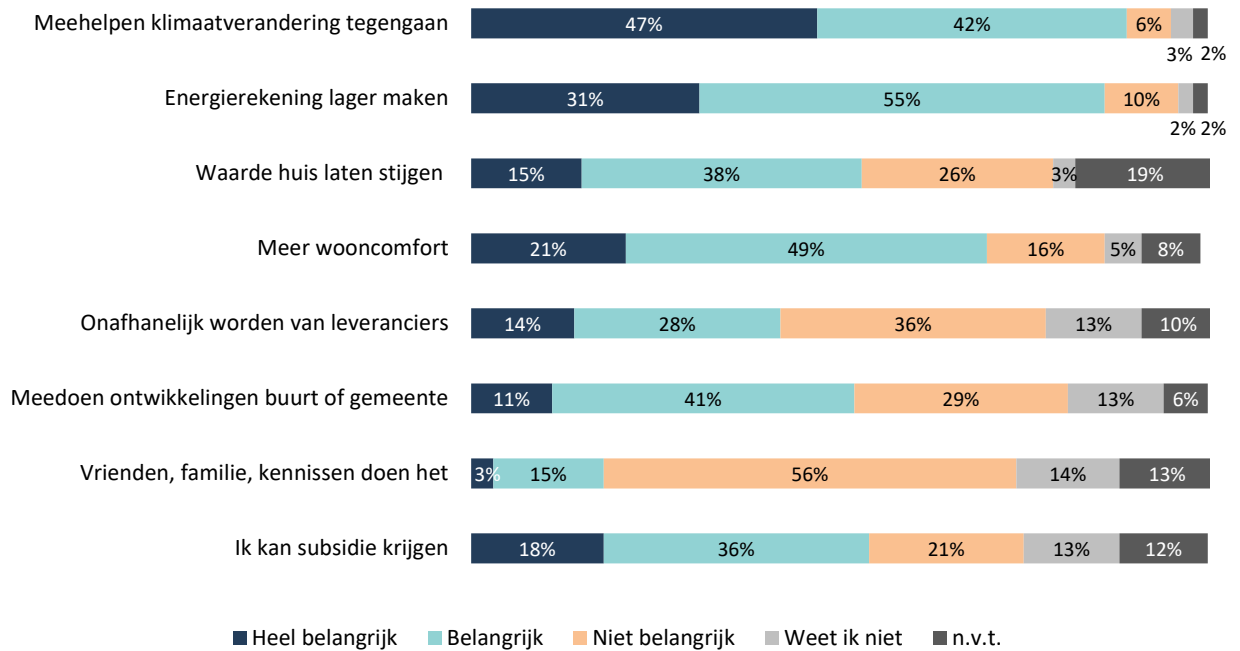
4.3 Wat doen inwoners nu al en wat zijn ze van plan om minder energie te verbruiken

Figuur 2: wat doen inwoners nu al en wat zijn ze nog van plan te doen

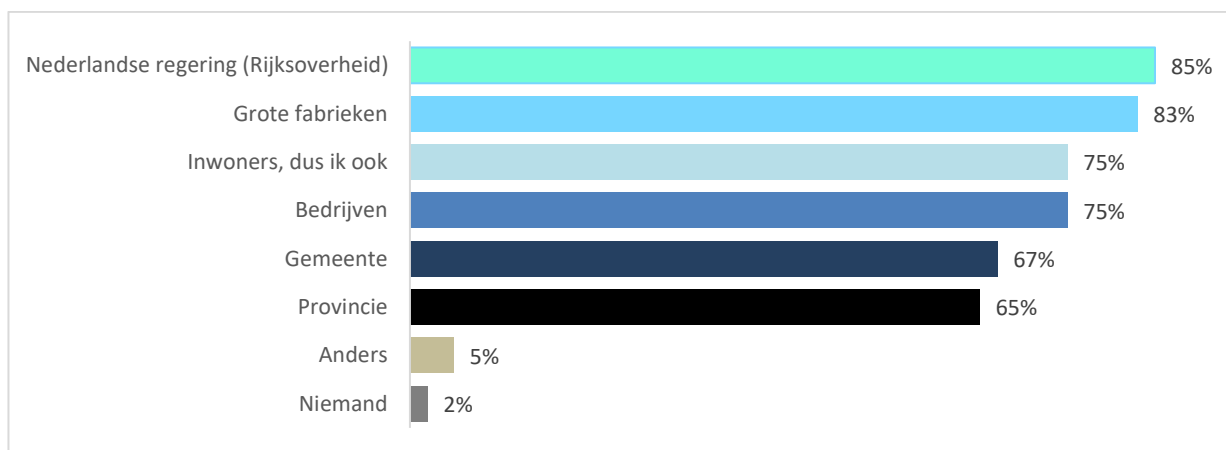
4.4 Redenen om mee te helpen aan duurzame energie

Figuur 3: redenen meehelpen aan duurzame energie

4.5 Wie draagt de verantwoordelijkheid voor energietransitie?

Bij de vraag naar wie volgens inwoners verantwoordelijk is voor energietransitie, konden inwoners meerdere antwoorden geven.

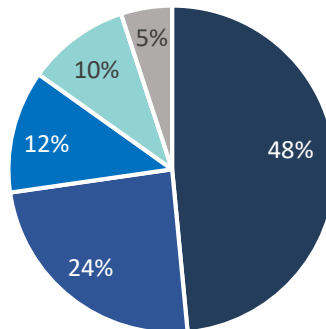

Figuur 4: wie verantwoordelijk voor energietransitie

5 Houding en kennis klimaatakkoord

5.1 Houding haalbaarheid

We vroegen inwoners naar welke uitspraak het beste bij hen past over de haalbaarheid van het verminderen van CO₂-uitstoot en het afschaffen van het aardgas. Dat geeft een indruk van de houding van inwoners. De vraag was: *Nederland werkt aan minder uitstoot van CO₂ en wil van het aardgas af. Welke uitspraak past het beste bij jouw mening?*

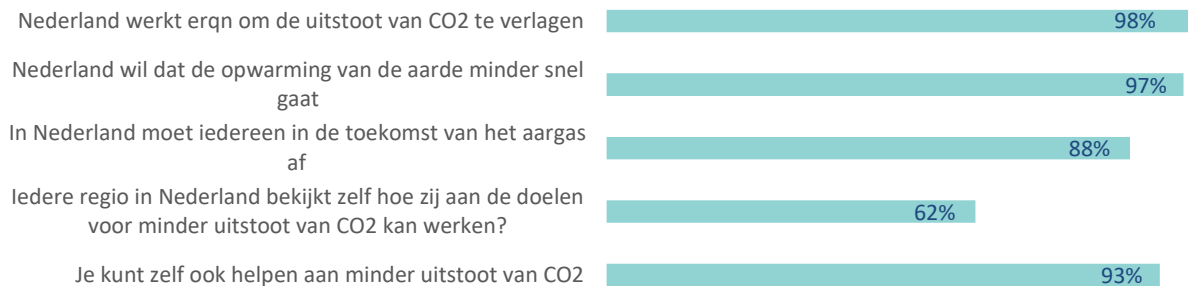

- Om dit te laten lukken, moeten we ons gedrag veranderen. Bedrijven en burgers moeten meer doen aan energiebesparing en alternatieve energie. De overheid kan daarbij helpen, maar dit niet afdwingen.
- Om dit te laten lukken, moet de overheid veel harder optreden door vormen van energiegebruik te verbieden of zwaar te belasten. En door hoge eisen te stellen aan energiebesparing en duurzaamheid.
- Dat gaat niet lukken en dat is ook helemaal niet erg. Het is overdreven dat we snel moeten veranderen.
- Dat gaat helaas niet lukken. Veranderingen gaan nu eenmaal langzaam, ook al dreigen ernstige gevolgen voor het klimaat en voor de toekomstige energievoorziening.
- Ik weet het niet

Figuur 5: houding haalbaarheid doelen

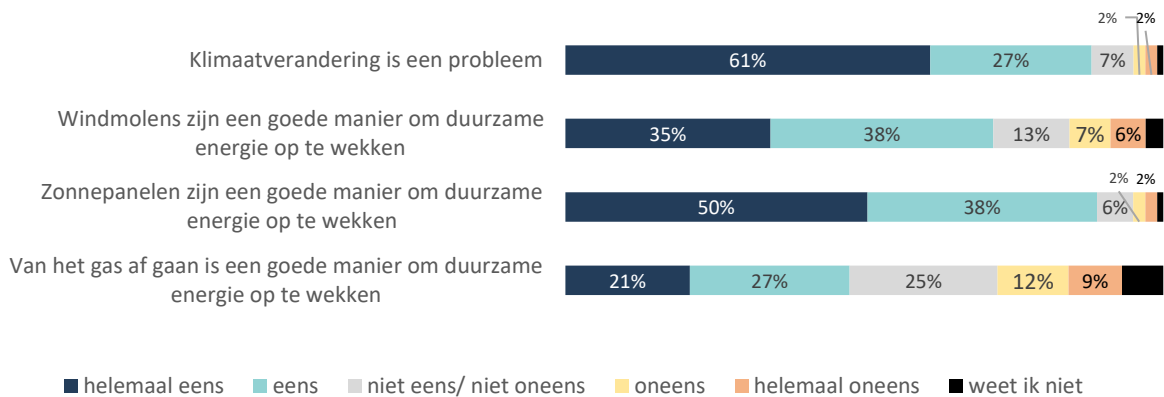
5.2 Kennis over doelen klimaatakkoord

We vroegen inwoners om aan te geven of ze de klimaatdoelen kennen. Dit geeft inzicht in de voorkennis van inwoners.

Figuur 6: Kennis over de doelen uit het klimaatakkoord

5.3 Uitspraken klimaatverandering en manieren voor duurzame energie

Figuur 7: mening over klimaatverandering en manieren voor duurzame energie

5.4 Nationaal landschap Zuid-Limburg

We vroegen inwoners naar hoe belangrijk zij het *Nationaal landschap Zuid-Limburg* vinden. Wat daarmee bedoeld wordt, werd eerst uitgelegd.

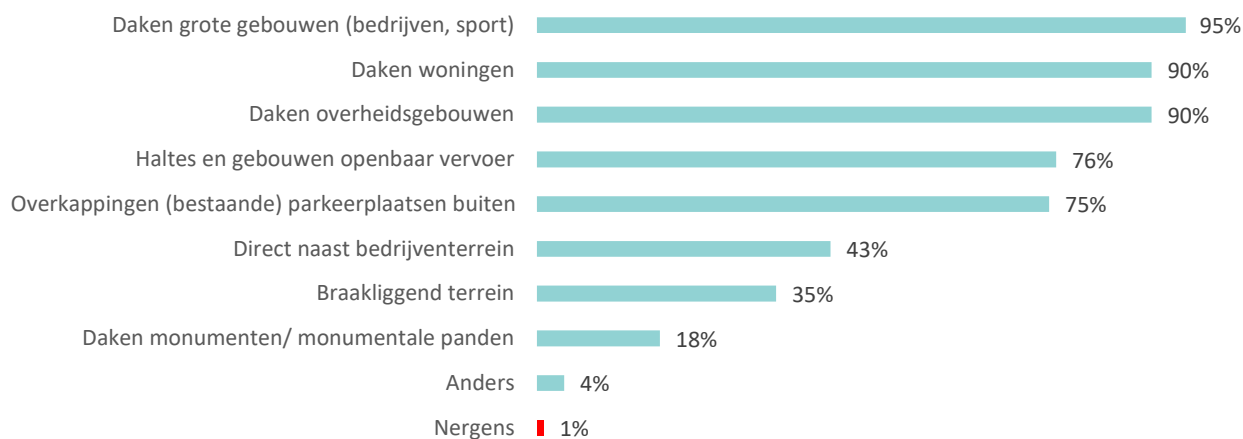

Figuur 8: Nationaal landschap Zuid-Limburg

6 Plekken energie opwekken

6.1 Plekken opwekken zonne-energie binnen de bebouwde kom

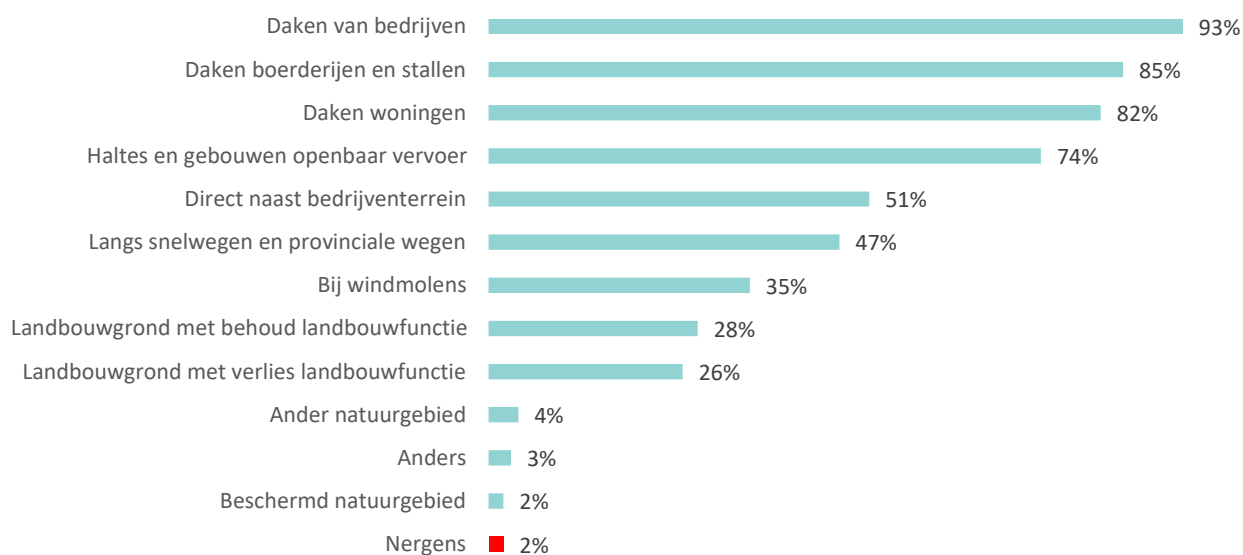
We vroegen inwoners welke plekken binnen de bebouwde kom zij geschikt om zonne-energie op te wekken. Meerdere antwoorden waren mogelijk. Als mensen nergens invulden, konden zij geen andere plekken aangeven. Zie figuur 9, de rode staaf voor het percentage dat 'nergens' antwoordde.

Figuur 9: plekken voor opwekken zonne-energie binnen de bebouwde kom

6.2 Plekken opwekken zonne-energie buiten de bebouwde kom

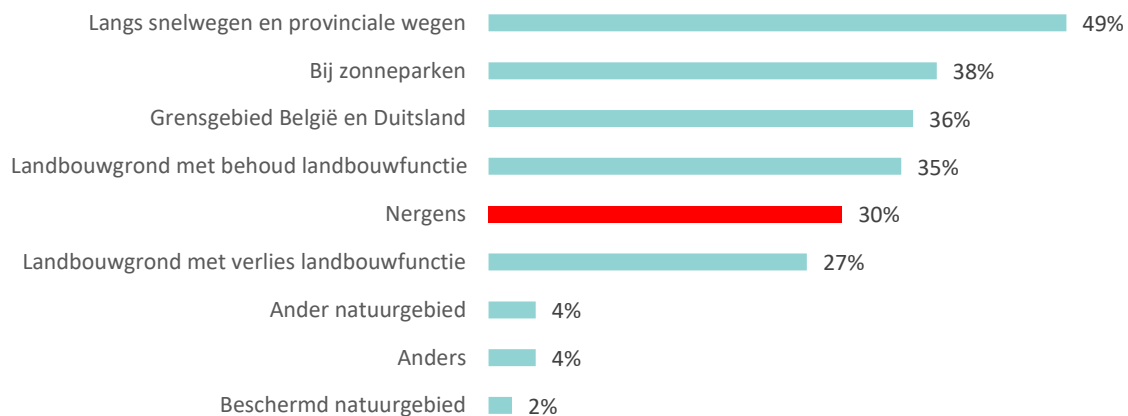
We vroegen inwoners welke plekken buiten de bebouwde kom zij geschikt om zonne-energie op te wekken. Meerdere antwoorden mogelijk. Als mensen nergens invulden, konden zij geen andere plekken aangeven. Zie figuur 10, de rode staaf voor het percentage dat 'nergens' antwoordde.

Figuur 10: plekken voor opwekken zonne-energie buiten de bebouwde kom

6.3 Plekken opwekken windenergie buiten de bebouwde kom

We vroegen inwoners welke plekken buiten de bebouwde kom zij geschikt om windenergie op te wekken. Meerdere antwoorden mogelijk. Als mensen nergens invulden, konden zij geen andere plekken aangeven. Zie figuur 11, de rode staaf voor het percentage dat 'nergens' antwoordde.

Figuur 11: plekken voor opwekken zonne-energie buiten de bebouwde kom

7 Voorwaarden energie opwekken

7.1 Toelichting

Er spelen allerlei factoren een rol bij de uiteindelijke keuze voor het opwekken van zonne- en /of windenergie. Om bij de inwoners te peilen welke voorkeuren leven over eventuele voorwaarden voor deze vormen van energie opwekken, zijn 12 sets van steeds 2 stellingen voorgelegd.

Inwoners werd gevraagd om per set hun voorkeur voor 1 van de 2 stellingen aan te geven door middel van het geven van punten.

In totaal konden 10 punten verdeeld worden. Het is **geen** rapportcijfer, maar een manier om voorkeur aan te geven en te nuanceren.

Mensen kregen deze instructie:

Kies met welke stelling je het **meeste** eens bent.

Je verdeelt iedere keer 10 punten (P). Het totaal is dus niet meer dan 10 punten.

Voorbeeld 1:

Je bent het helemaal eens met een stelling. Geef die stelling dan 10 punten. De andere krijgt 0 punten.

Voorbeeld 2:

Je kunt echt niet kiezen of je vindt de stellingen allebei even goed of slecht.

Geef dan beide stellingen 5 punten.

Als stellingen allebei 5 punten krijgen, tellen ze straks niet mee bij de resultaten.

Voorbeeld 3:

Je vindt 1 stelling iets beter dan de andere. Verdeel dan de 10 punten over de 2 stellingen.

Als inwoners beide stellingen 5 punten geven, is onbekend waarom ze dat deden. Ze kunnen de stellingen zowel even goed vinden als even slecht. Stellingen die beiden over windmolens gaan kunnen bijvoorbeeld als even slecht beoordeeld worden, als iemand überhaupt tegen windmolens is. De 5-5- scores worden buiten beschouwing gelaten, maar wel wordt aangegeven hoeveel % van de respondenten 5-5 hadden ingevuld. Om een voorkeur voor een stelling weer te geven worden scores van 6 of hoger opgeteld tot het totaal.

Uit de reactie bij de open vragen komt regelmatig terug dat inwoners de stellingen lastig of sturend vonden. Het voelde voor een aantal inwoners niet goed om stellingen punten te geven als ze het met beiden oneens waren. Ondanks de instructie en ondanks dat de vragen met de stellingen niet verplicht waren om in te vullen.

In de rest van de paragrafen in dit hoofdstuk staat steeds per set van 2 stellingen een tabel. Daarin staat hoeveel procent van de inwoners de stellingen 6 of meer punten gaf. Bij 6 of meer punten krijgt de betreffende stelling de voorkeur. Ook geven we aan hoeveel procent van de inwoners geheel voor de stellingen kiest (zij geven 10 punten en geven de absolute voorkeur aan de betreffende stelling). Tot slot geven we aan hoeveel procent beide stellingen 5 punten gaf.

7.2 Landschap

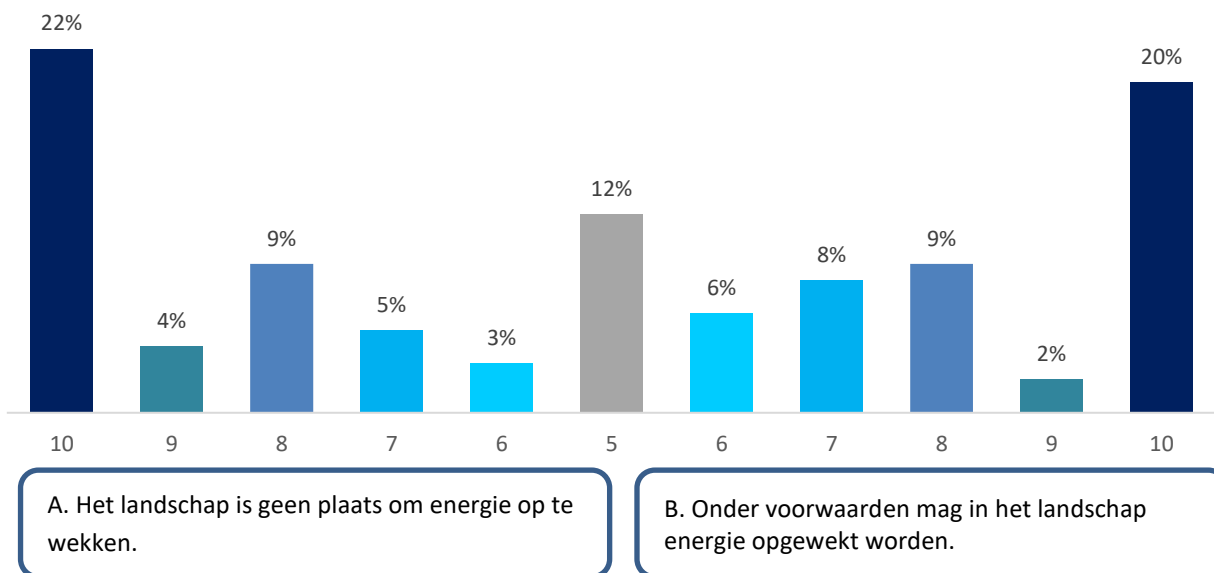
In tabel 14 staan de 2 stellingen die gaan over het landschap als plek voor het opwekken van energie.

- 43% heeft een voorkeur voor stelling A.
- 45% heeft een voorkeur voor stelling B.
- Stelling A krijgt van 22% van de inwoners 10 punten.
- Stelling B krijgt van 20% van de inwoners 10 punten.

Niet in de tabel, wel in de figuur eronder: 12% gaf beide stellingen een 5.

Tabel 14: landschap als plek voor opwekken energie

	A. Het landschap is geen plaats om energie op te wekken.	B. Onder voorwaarden mag in het landschap energie opgewekt worden.
10 punten	22%	20%
9 punten	4%	2%
8 punten	9%	9%
7 punten	5%	8%
6 punten	3%	6%
6-10 punten	43%	45%

7.3 Tempo energie opwekken

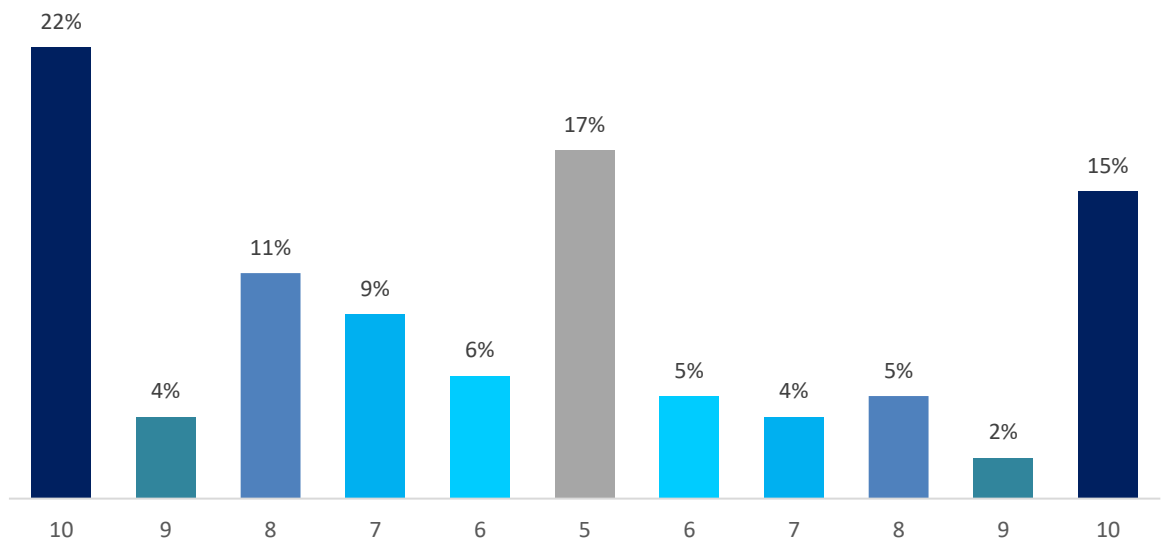
In tabel 15 staan de 2 stellingen die gaan over het tempo om te starten met grootschalig opwekken van energie.

- 52% heeft een voorkeur voor stelling A.
- 31% heeft een voorkeur voor stelling B.
- Stelling A krijgt van 22% van de inwoners 10 punten.
- Stelling B krijgt van 15% van de inwoners 10 punten.

Niet in de tabel, wel in de figuur eronder: 17% gaf beide stellingen een 5.

Tabel 15: tempo maken of technologische ontwikkelingen afwachten

	A. We moeten zo snel mogelijk aan de slag met op grote schaal zonne- en windenergie opwekken.	B. We moeten eerst technische ontwikkelingen afwachten voordat we op grote schaal zonne- en windenergie gaan opwekken.
10 punten	22%	15%
9 punten	4%	2%
8 punten	11%	5%
7 punten	9%	4%
6 punten	6%	5%
6-10 punten	52%	31%

A. We moeten zo snel mogelijk aan de slag met op grote schaal zonne- en windenergie opwekken.

B. We moeten eerst technische ontwikkelingen afwachten voordat we op grote schaal zonne- en windenergie gaan opwekken.

7.4 Vergoeding

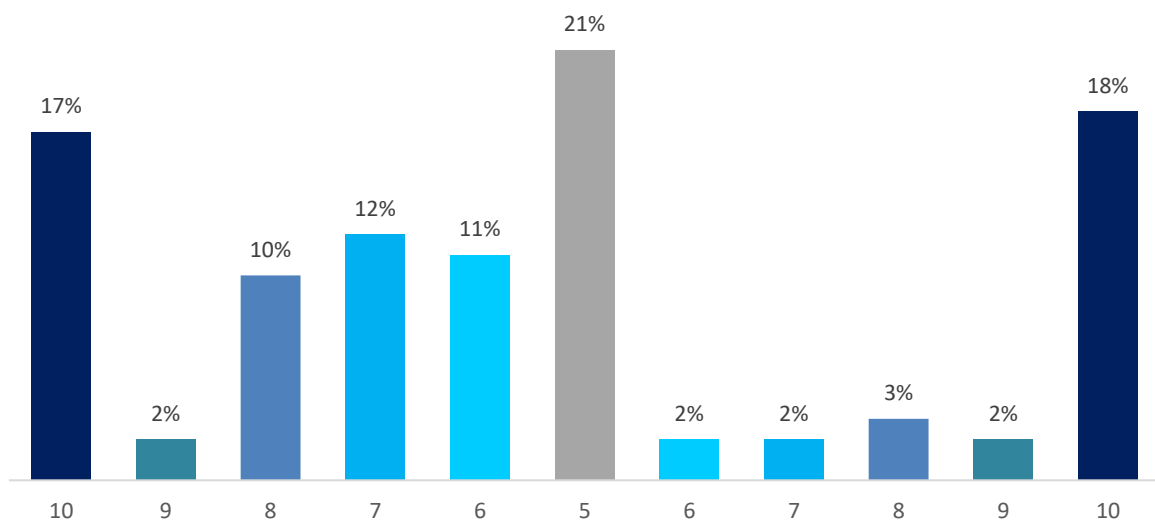
In tabel 16 staan de 2 stellingen die gaan over een vergoeding aan inwoners.

- 52% heeft een voorkeur voor stelling A.
- 27% heeft een voorkeur voor stelling B.
- Stelling A krijgt van 17% van de inwoners 10 punten.
- Stelling B krijgt van 18% van de inwoners 10 punten.

Niet in de tabel: 21% gaf beide stellingen een 5.

Tabel 16: vergoeding inwoners

	A. Inwoners die in de buurt van zonneparken of windmolens wonen, mogen daarvoor meer vergoeding krijgen dan andere inwoners van de gemeente.	B. Alle inwoners van de gemeente moeten evenveel vergoeding krijgen, ook als ze ver af wonen van zonneparken en windmolens.
10 punten	17%	18%
9 punten	2%	2%
8 punten	10%	3%
7 punten	12%	2%
6 punten	11%	2%
6-10 punten	52%	27%

A. Inwoners die in de buurt van zonneparken of windmolens wonen, mogen daarvoor meer vergoeding krijgen dan andere inwoners van de gemeente.

B. Alle inwoners van de gemeente moeten evenveel vergoeding krijgen, ook als ze ver af wonen van zonneparken en windmolens.

7.5 Grote of kleine zonneparken

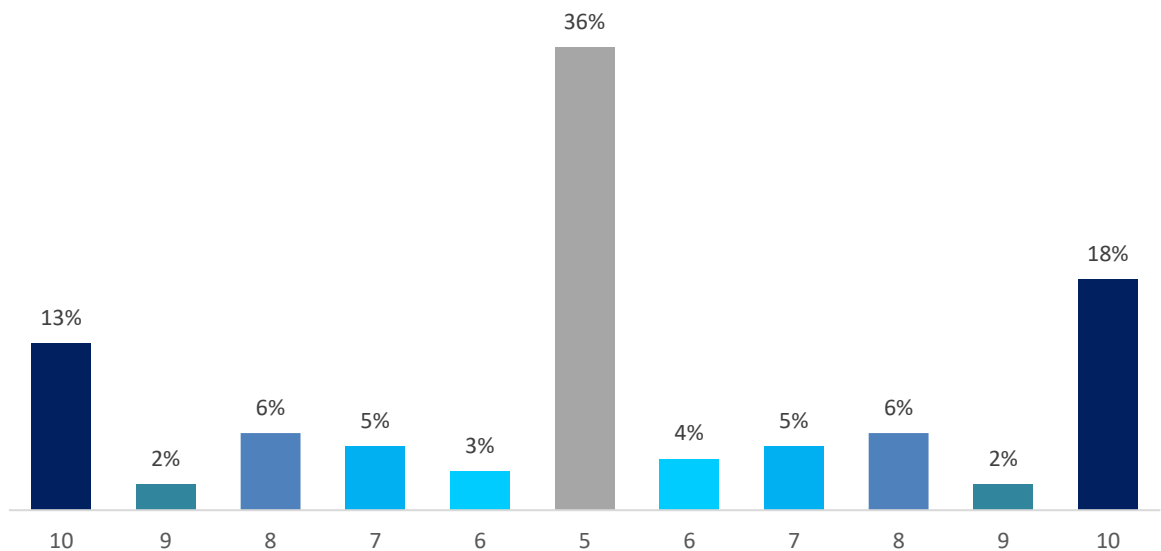
In tabel 17 staan de 2 stellingen die gaan over de omvang van zonneparken.

- 29% heeft een voorkeur voor stelling A.
- 35% heeft een voorkeur voor stelling B.
- Stelling A krijgt van 13% van de inwoners 10 punten.
- Stelling B krijgt van 18% van de inwoners 10 punten.

Niet in de tabel: 36% gaf beide stellingen een 5.

Tabel 17: omvang zonneparken

	A. Zonnepanelen kunnen het beste in een groot zonnepark geplaatst worden (cluster). Denk aan groter dan 1 voetbalveld.	B. Zonnepanelen kunnen het beste in kleine groepjes of alleen geplaatst worden (solitair). Denk aan 1 voetbalveld of kleiner.
10 punten	13%	18%
9 punten	2%	2%
8 punten	6%	6%
7 punten	5%	5%
6 punten	3%	4%
6-10 punten	29%	35%

A. Zonnepanelen kunnen het beste in een groot zonnepark geplaatst worden (cluster). Denk aan groter dan 1 voetbalveld.

B. Zonnepanelen kunnen het beste in kleine groepjes of alleen geplaatst worden (solitair). Denk aan 1 voetbalveld of kleiner.

7.6 Zichtbaarheid zonneparken

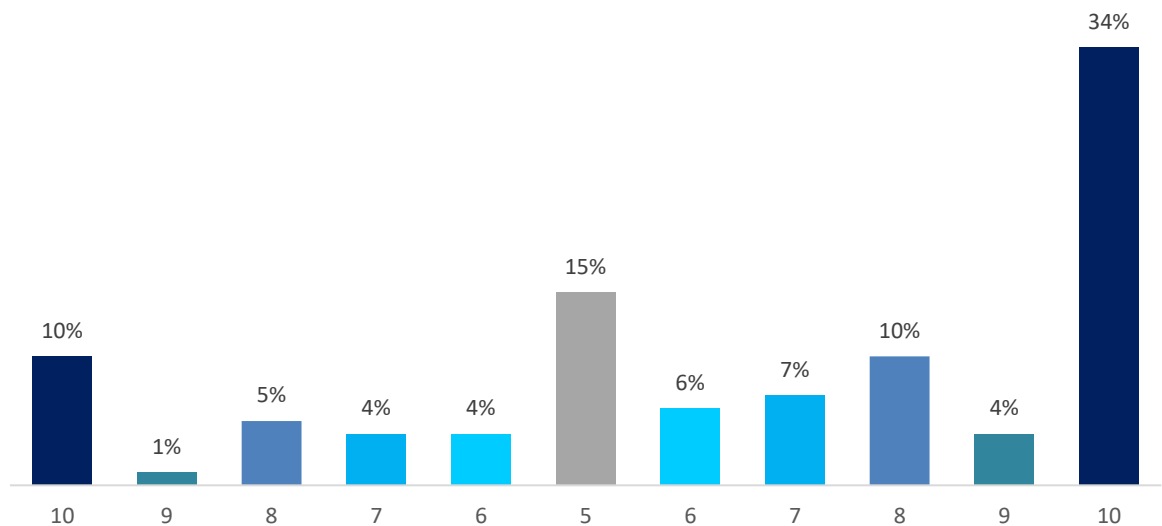
In tabel 18 staan de 2 stellingen die gaan over de zichtbaarheid van zonneparken.

- 24% heeft een voorkeur voor stelling A.
- 61% heeft een voorkeur voor stelling B.
- Stelling A krijgt van 10% van de inwoners 10 punten.
- Stelling B krijgt van 34% van de inwoners 10 punten.

Niet in de tabel: 15% gaf beide stellingen een 5.

Tabel 18: zichtbaarheid zonneparken

	A. Zonneparken mogen zichtbaar zijn in het landschap.	B. Zonneparken moeten verstopt zijn in het landschap.
10 punten	10%	34%
9 punten	1%	4%
8 punten	5%	10%
7 punten	4%	7%
6 punten	4%	6%
6-10 punten	24%	61%

A. Zonneparken mogen zichtbaar zijn in het landschap.

B. Zonneparken moeten verstopt zijn in het landschap.

7.7 Kiezen plek voor zonneparken

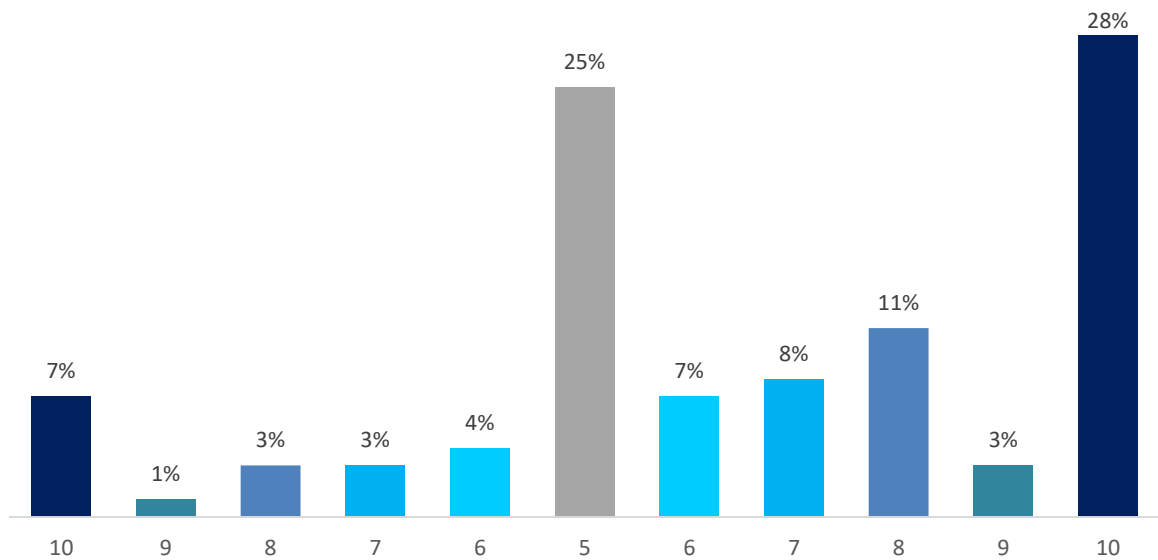
In tabel 19 staan de 2 stellingen die gaan over waar rekening mee te houden bij het kiezen van een plek voor zonneparken.

- 18% heeft een voorkeur voor stelling A.
- 57% heeft een voorkeur voor stelling B.
- Stelling A krijgt van 7% van de inwoners 10 punten.
- Stelling B krijgt van 28% van de inwoners 10 punten.

Niet in de tabel: 25% gaf beide stellingen een 5.

Tabel 19: kiezen plek voor zonnepark

	A. Bij het kiezen van een plek voor een zonnepark, is het belangrijkste dat het de inwoners zo min mogelijk geld kost.	B. Bij het kiezen van een plek voor een zonnepark, is hoe het landschap er dan uit gaat zien het belangrijkste.
10 punten	7%	28%
9 punten	1%	3%
8 punten	3%	11%
7 punten	3%	8%
6 punten	4%	7%
6-10 punten	18%	57%

A. Bij het kiezen van een plek voor een zonnepark, is het belangrijkste dat het de inwoners zo min mogelijk geld kost.

B. Bij het kiezen van een plek voor een zonnepark, is hoe het landschap er dan uit gaat zien het belangrijkste.

7.8 Zonneparken en de bebouwde kom

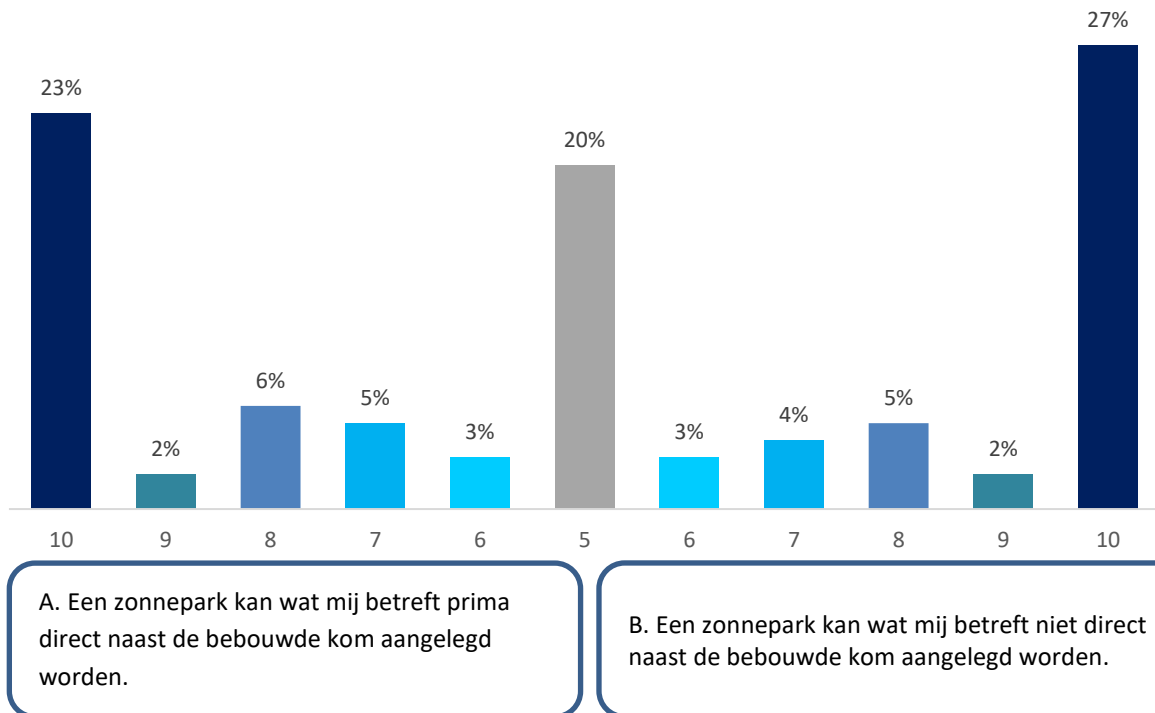
In tabel 20 staan de 2 stellingen die gaan over de situering van zonneparken naast de bebouwde kom.

- 39% heeft een voorkeur voor stelling A.
- 41% heeft een voorkeur voor stelling B.
- Stelling A krijgt van 23% van de inwoners 10 punten.
- Stelling B krijgt van 27% van de inwoners 10 punten.

Niet in de tabel: 20% gaf beide stellingen een 5.

Tabel 20: situering zonneparken direct naast bebouwde kom

	A. Een zonnepark kan wat mij betreft prima direct naast de bebouwde kom aangelegd worden.	B. Een zonnepark kan wat mij betreft niet direct naast de bebouwde kom aangelegd worden.
10 punten	23%	27%
9 punten	2%	2%
8 punten	6%	5%
7 punten	5%	4%
6 punten	3%	3%
6-10 punten	39%	41%

7.9 Windmolens in het landschap

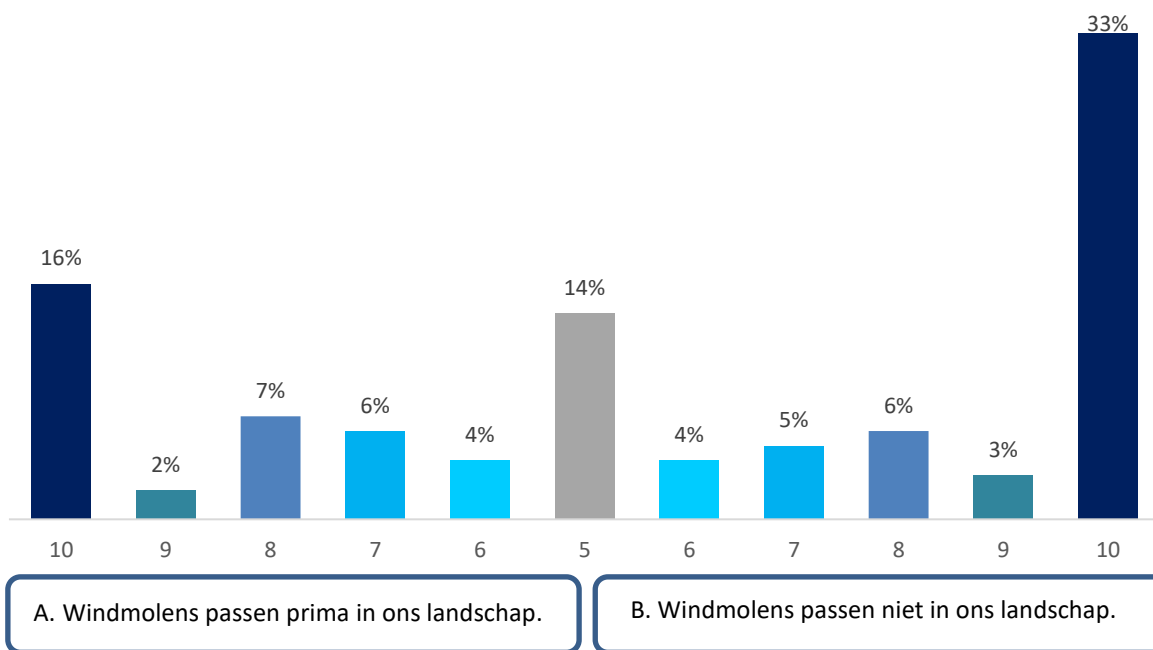
In tabel 21 staan de 2 stellingen die gaan over windmolens in relatie tot het landschap.

- 35% heeft een voorkeur voor stelling A.
- 51% heeft een voorkeur voor stelling B.
- Stelling A krijgt van 16% van de inwoners 10 punten.
- Stelling B krijgt van 33% van de inwoners 10 punten.

Niet in de tabel: 14% gaf beide stellingen een 5.

Tabel 21: windmolens in het landschap

	A. Windmolens passen prima in ons landschap.	B. Windmolens passen niet in ons landschap.
10 punten	16%	33%
9 punten	2%	3%
8 punten	7%	6%
7 punten	6%	5%
6 punten	4%	4%
6-10 punten	35%	51%

7.10 Landbouw en windmolens

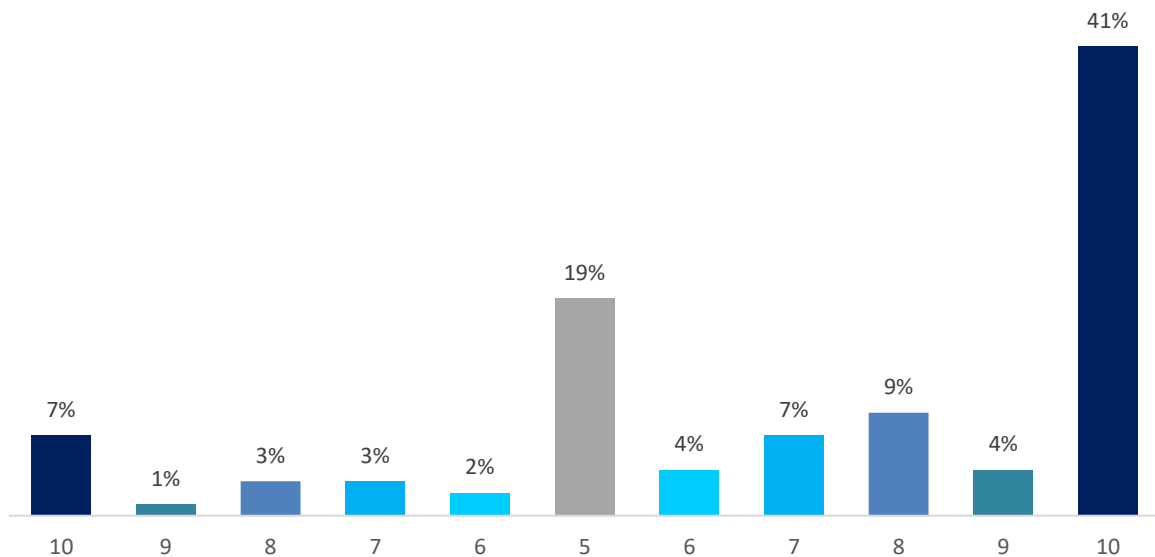
In tabel 22 staan de 2 stellingen die gaan over windmolens en landbouwgrond.

- 16% heeft een voorkeur voor stelling A.
- 65% heeft een voorkeur voor stelling B.
- Stelling A krijgt van 7% van de inwoners 10 punten.
- Stelling B krijgt van 41% van de inwoners 10 punten.

Niet in de tabel: 19% gaf beide stellingen een 5.

Tabel 22: landbouw en windmolens

	A. Windmolens kunnen op landbouwgrond, en het is niet erg dat dan de landbouw op die grond misschien stopt.	B. Windmolens kunnen op landbouwgrond, maar alleen als die grond gebruikt kan blijven worden voor de landbouw.
10 punten	7%	41%
9 punten	1%	4%
8 punten	3%	9%
7 punten	3%	7%
6 punten	2%	4%
6-10 punten	16%	65%

A. Windmolens kunnen op landbouwgrond, en het is niet erg dat dan de landbouw op die grond misschien stopt.

B. Windmolens kunnen op landbouwgrond, maar alleen als die grond gebruikt kan blijven worden voor de landbouw.

7.11 Aantal windmolens

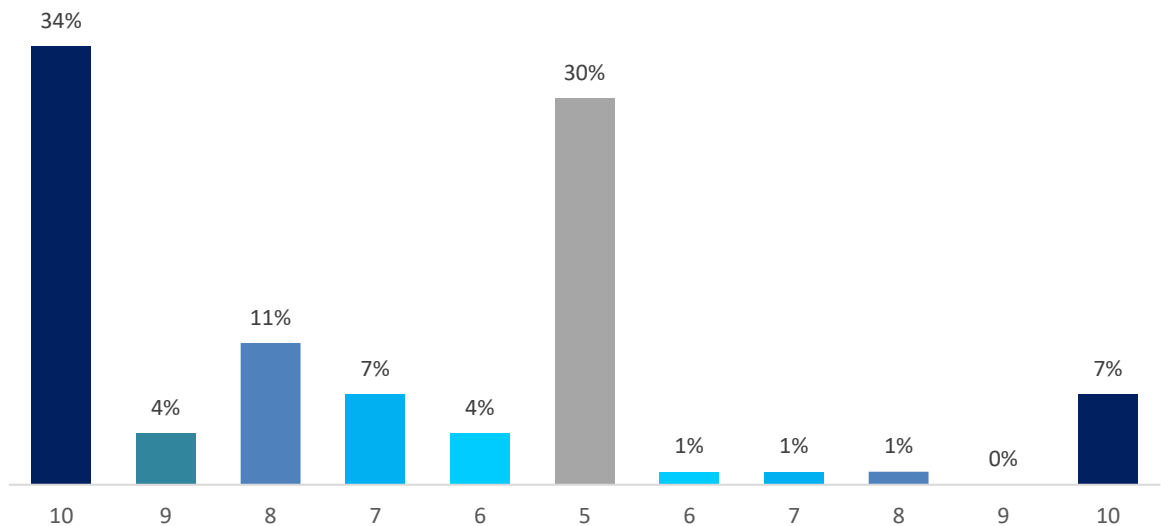
In tabel 23 staan de 2 stellingen die gaan over het aantal windmolens.

- 60% heeft een voorkeur voor stelling A.
- 10% heeft een voorkeur voor stelling B.
- Stelling A krijgt van 34% van de inwoners 10 punten.
- Stelling B krijgt van 7% van de inwoners 10 punten.

Niet in de tabel: 30% gaf beide stellingen een 5.

Tabel 23: aantal windmolens

	A. Windmolens kunnen het beste in een groep bij elkaar gezet worden (cluster). Denk aan 3 tot 5 windmolens.	B. Windmolens kunnen het beste alleen gezet worden (solitair).
10 punten	34%	7%
9 punten	4%	0%
8 punten	11%	1%
7 punten	7%	1%
6 punten	4%	1%
6-10 punten	60%	10%

A. Windmolens kunnen het beste in een groep bij elkaar gezet worden (cluster). Denk aan 3 tot 5 windmolens.

B. Windmolens kunnen het beste alleen gezet worden (solitair).

7.12 Windmolens op bedrijventerreinen

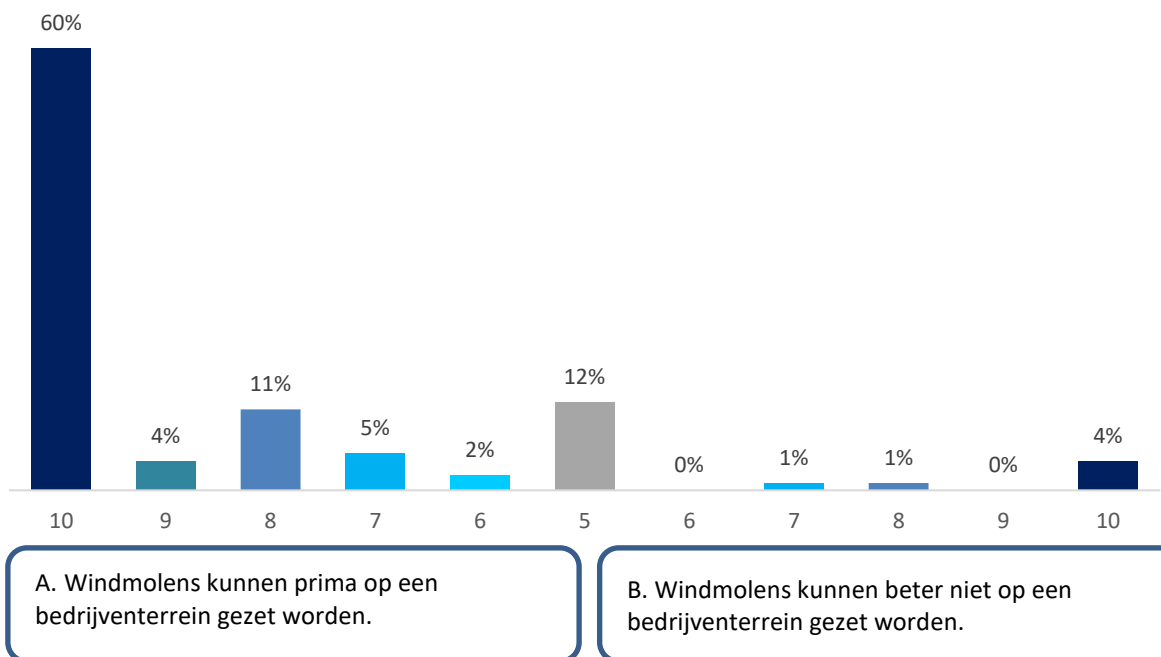
In tabel 24 staan de 2 stellingen die gaan over windmolens op bedrijventerreinen.

- 82% heeft een voorkeur voor stelling A.
- 6% heeft een voorkeur voor stelling B.
- Stelling A krijgt van 60% van de inwoners 10 punten.
- Stelling B krijgt van 4% van de inwoners 10 punten.

Niet in de tabel: 12% gaf beide stellingen een 5.

Tabel 24: windmolens op bedrijventerreinen

	A. Windmolens kunnen prima op een bedrijventerrein gezet worden.	B. Windmolens kunnen beter niet op een bedrijventerrein gezet worden.
10 punten	60%	4%
9 punten	4%	0%
8 punten	11%	1%
7 punten	5%	1%
6 punten	2%	0%
6-10 punten	82%	6%

7.13 Kiezen plek voor windmolens

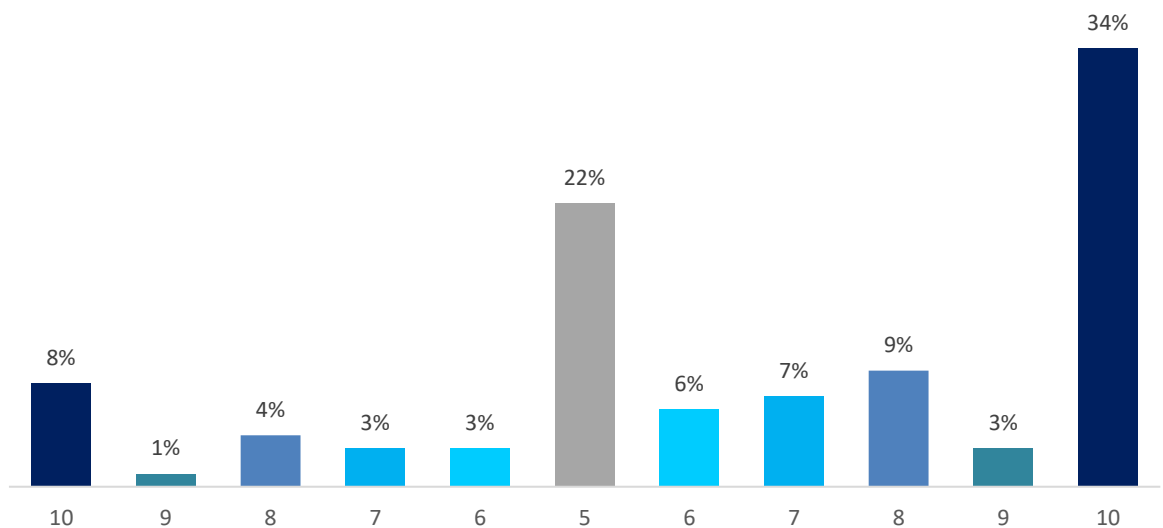
In tabel 25 staan de 2 stellingen die gaan over de plek kiezen van windmolens.

- 19% heeft een voorkeur voor stelling A.
- 59% heeft een voorkeur voor stelling B.
- Stelling A krijgt van 8% van de inwoners 10 punten.
- Stelling B krijgt van 34% van de inwoners 10 punten.

Niet in de tabel: 22% gaf beide stellingen een 5.

Tabel 25: kiezen plek voor windmolens

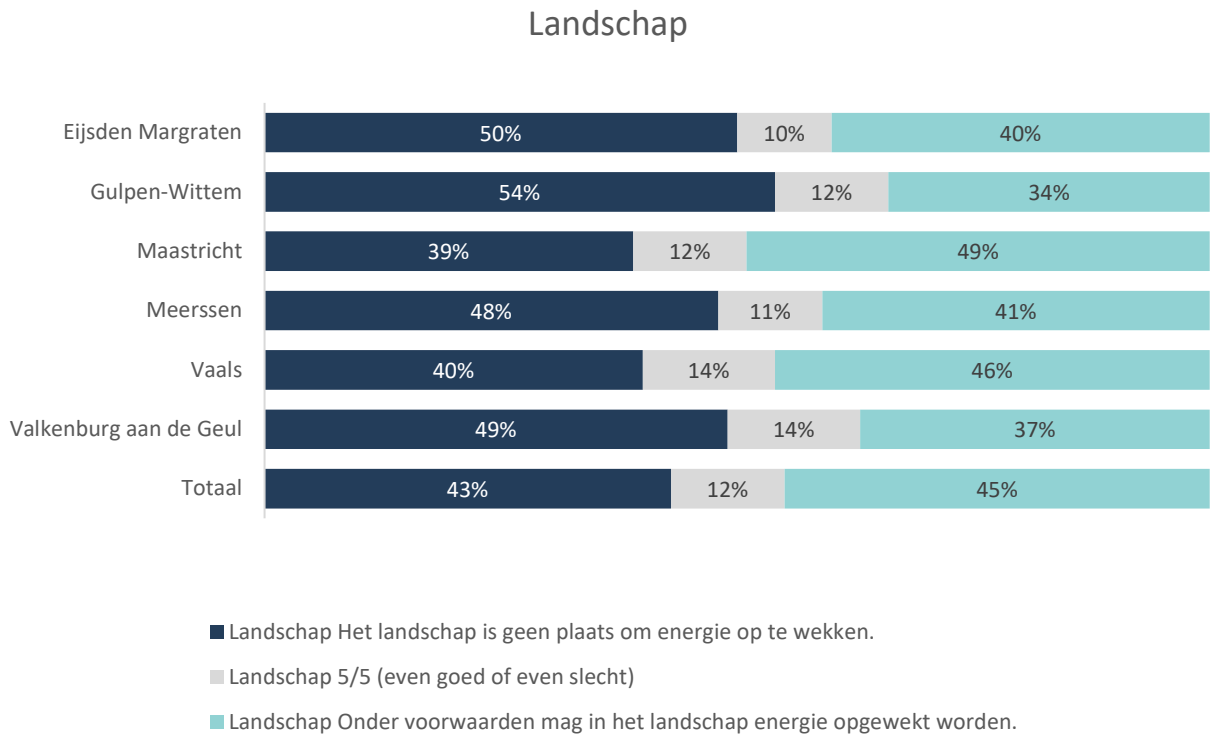
	A. Bij het kiezen van een plek voor windmolens, is het belangrijkste dat het de inwoners zo min mogelijk geld kost.	B. Bij het kiezen van een plek voor windmolens, is hoe het landschap er dan uit gaat zien het belangrijkste.
10 punten	8%	34%
9 punten	1%	3%
8 punten	4%	9%
7 punten	3%	7%
6 punten	3%	6%
6-10 punten	19%	59%

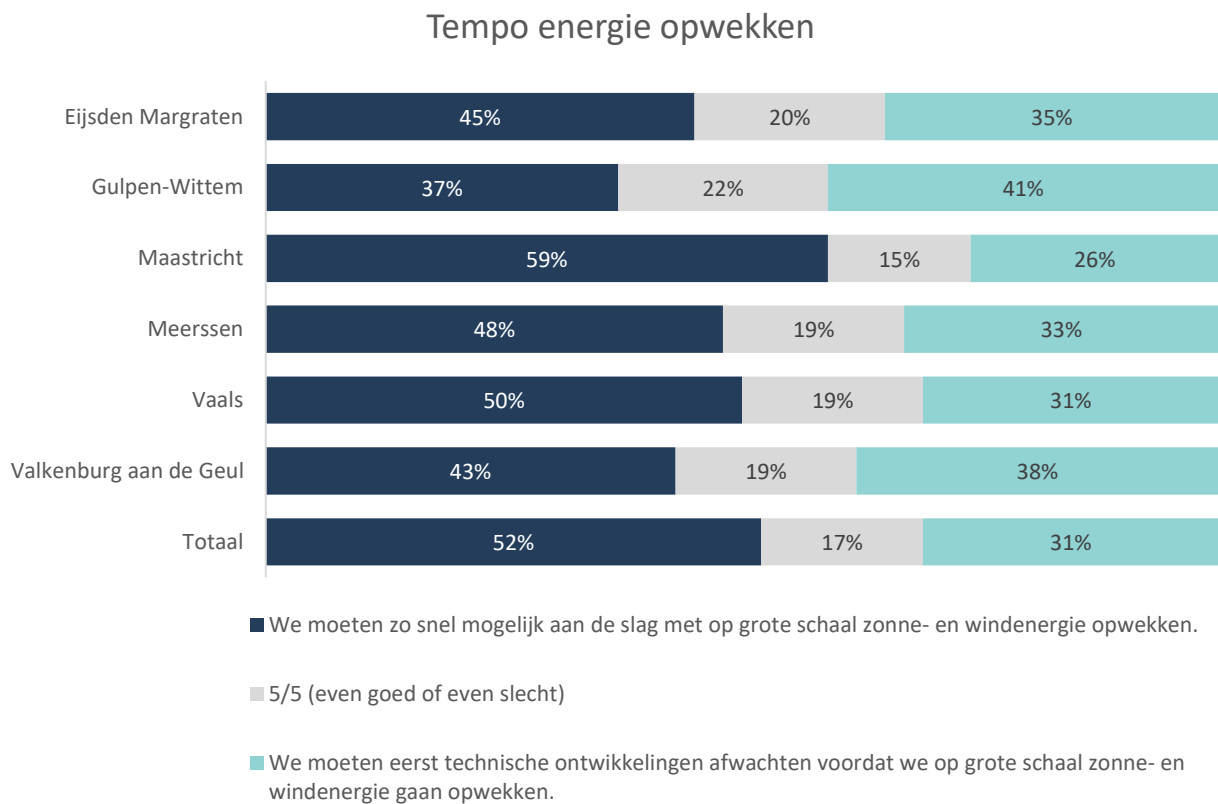
A. Bij het kiezen van een plek voor windmolens, is het belangrijkste dat het de inwoners zo min mogelijk geld kost.

B. Bij het kiezen van een plek voor windmolens, is hoe het landschap er dan uit gaat zien het belangrijkste.

7.14 Overzicht stellingen

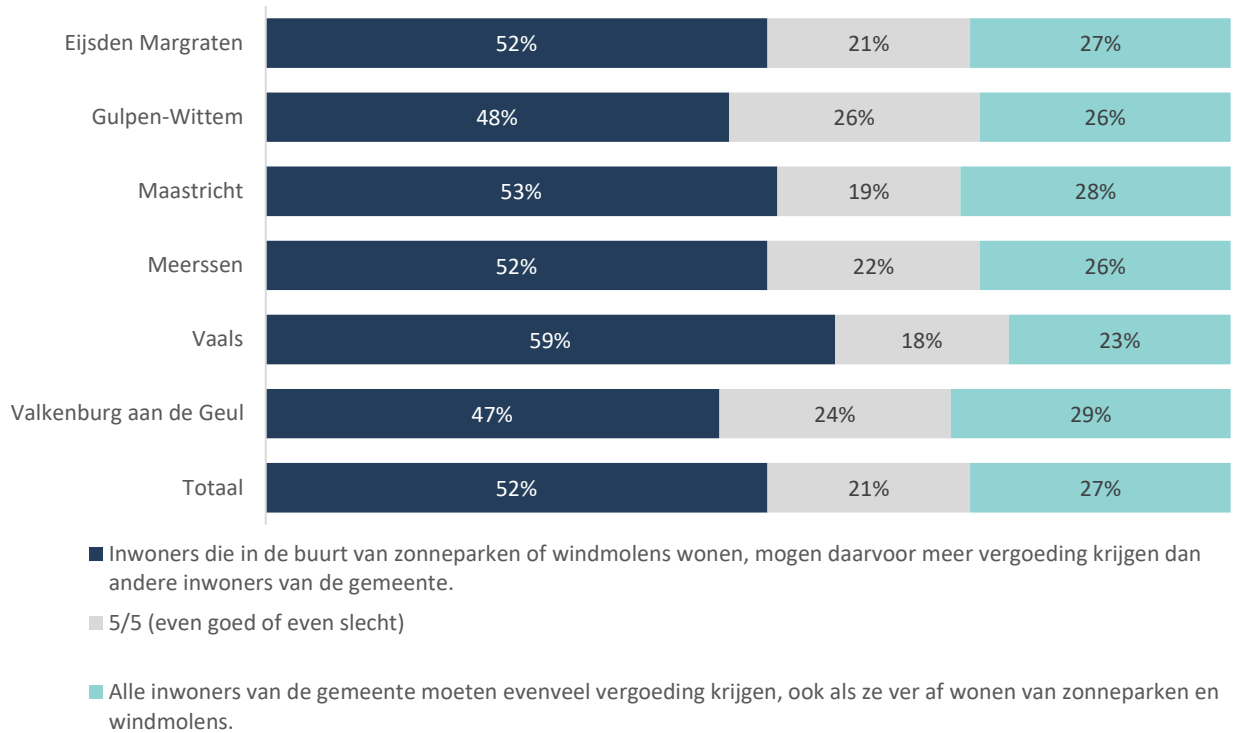

Figuur 12: Landschap als plek voor opwekken

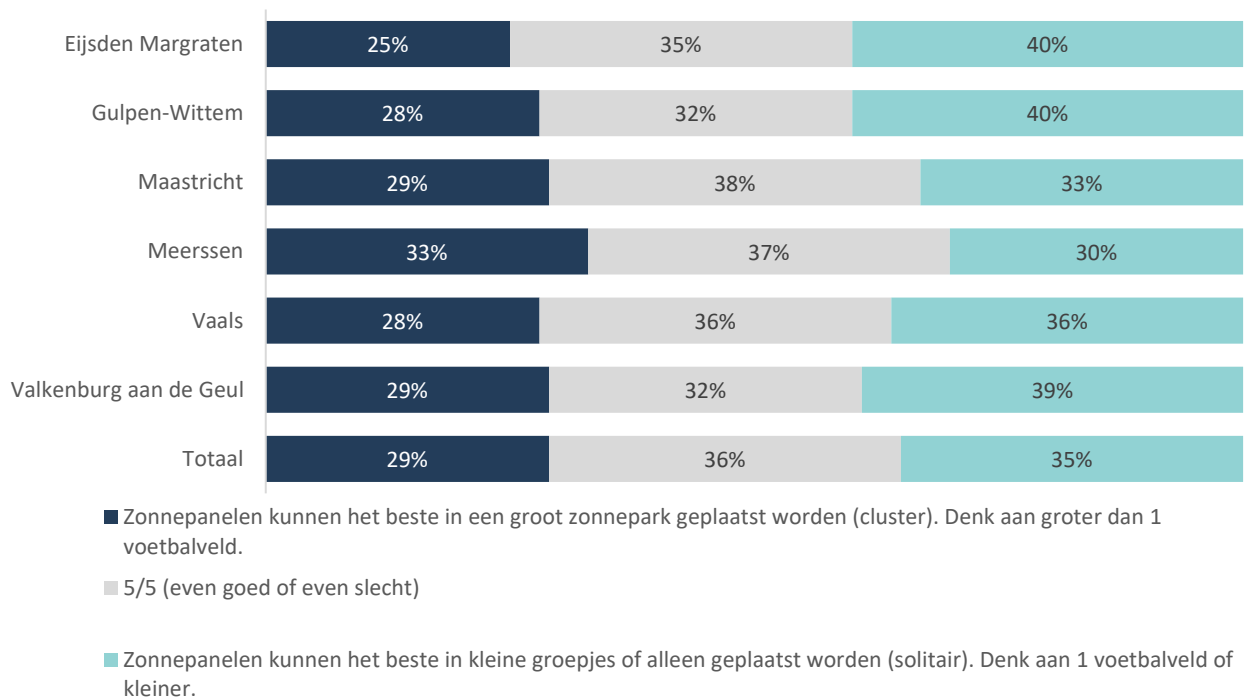
Figuur 13: landschap als plek om energie op te wekken

Vergoeding

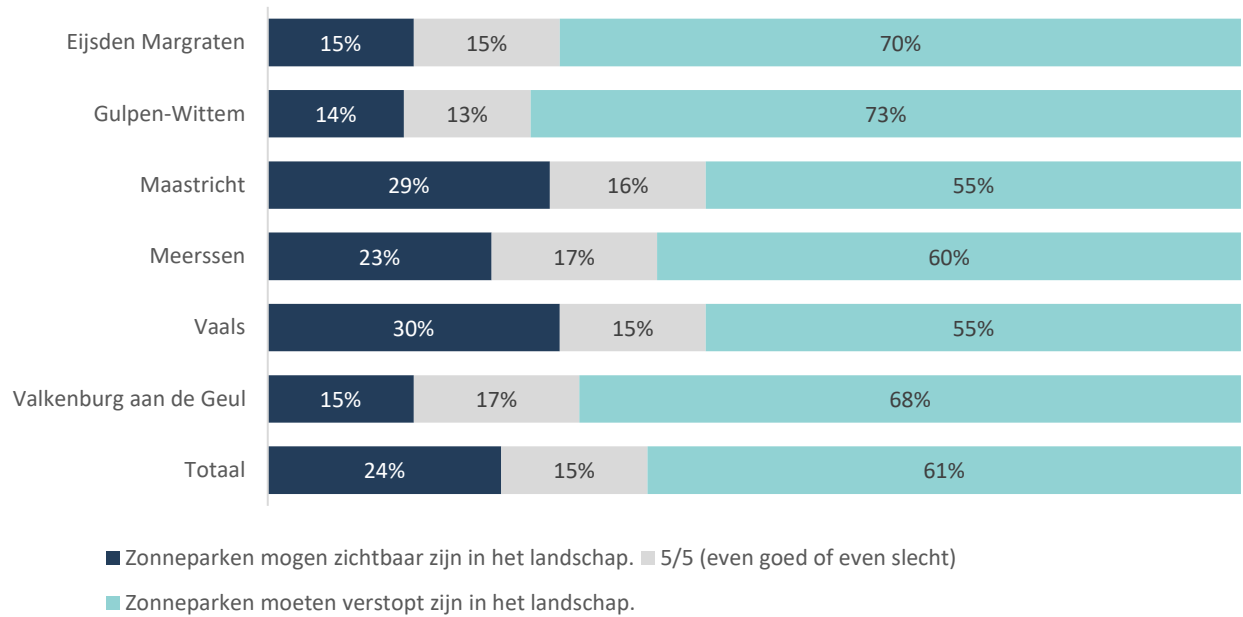
Figuur 14: Vergoeding inwoners

Grote of kleine zonneparken

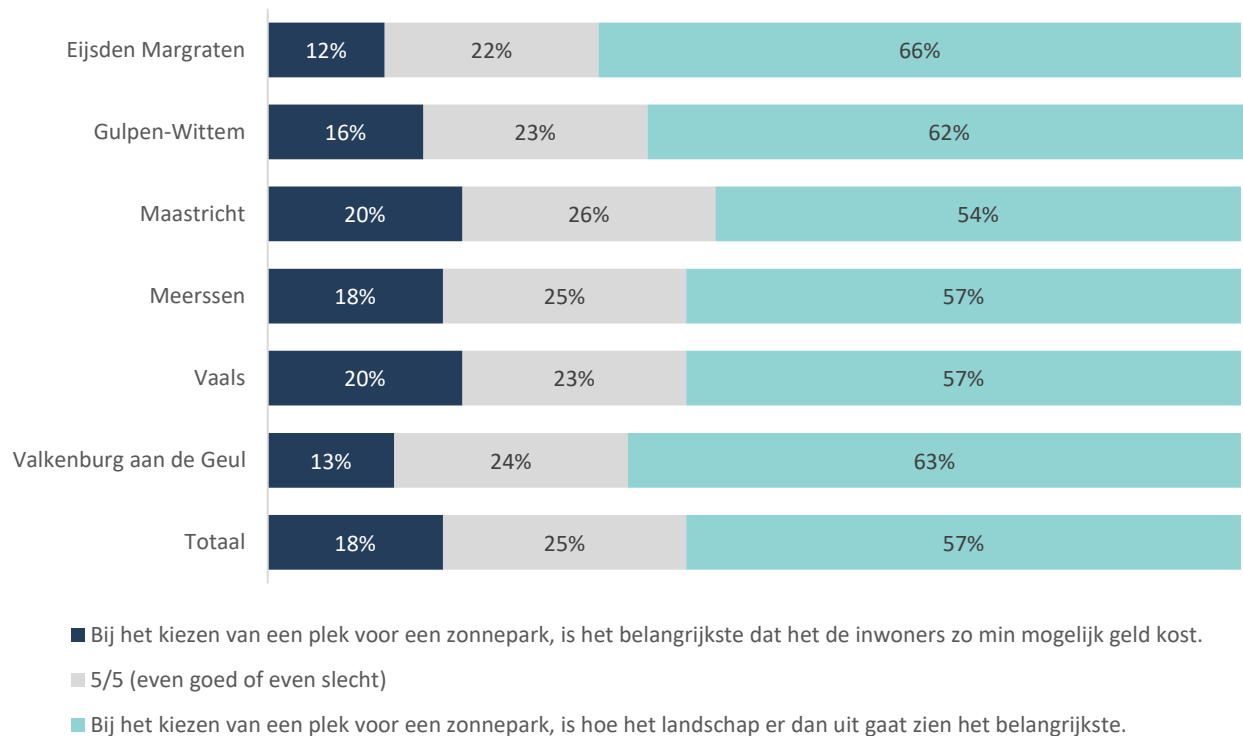
Figuur 15: Grote of kleine zonneparken

Zichtbaarheid zonneparken

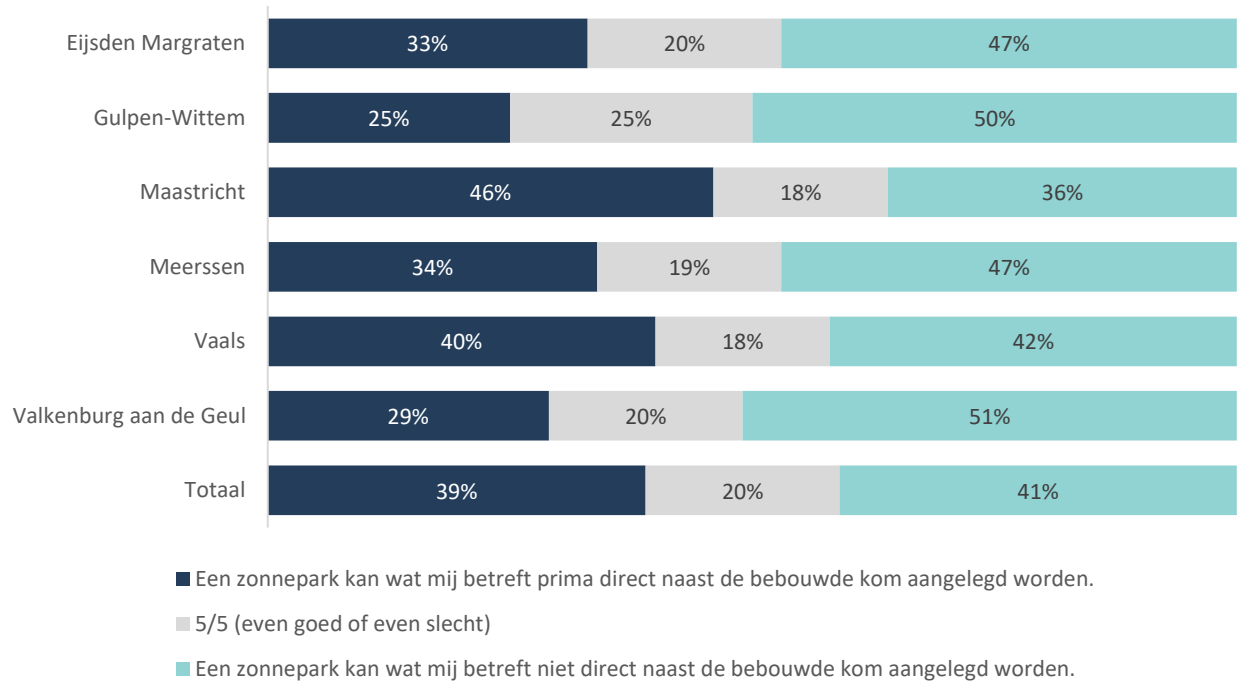
Figuur 16: Zichtbaarheid zonneparken

Kiezen voor plek zonneparken

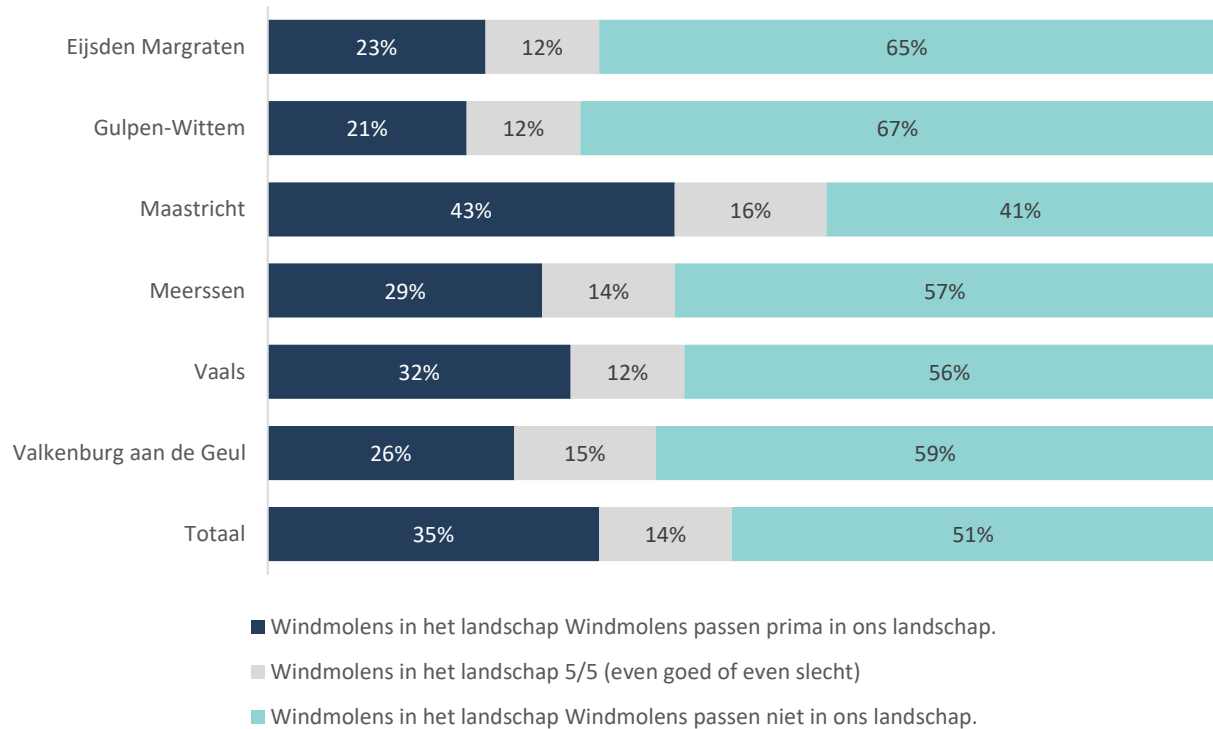
Figuur 17: Kiezen voor plek voor zonneparken

Zonneparken en de bebouwde kom

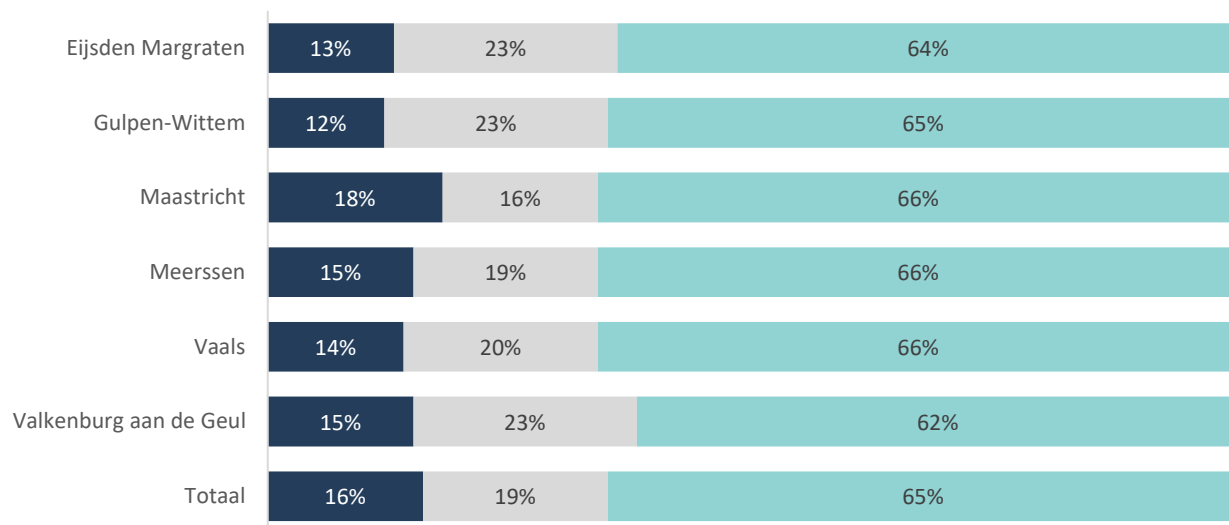
Figuur 18: Zonneparken en de bebouwde kom

Windmolens in het landschap

Figuur 19: Windmolens in het landschap

Landbouw en windmolems

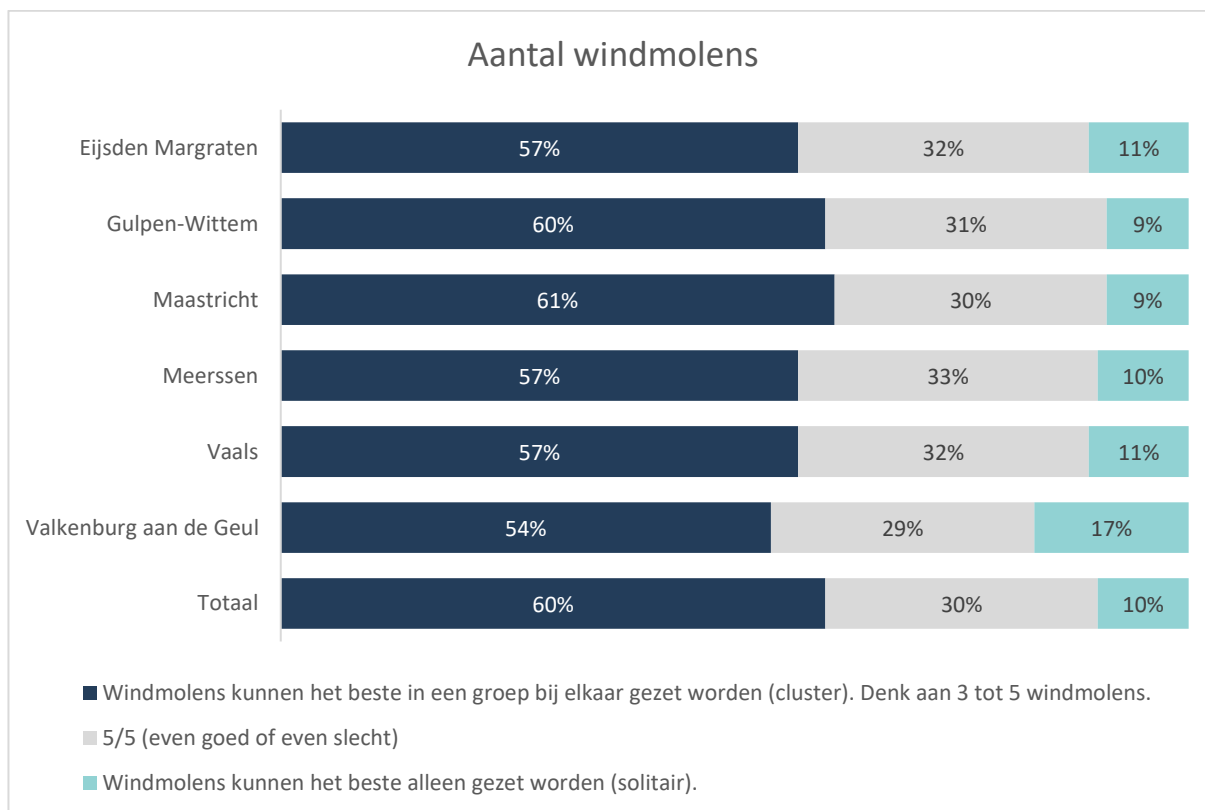

■ Windmolens kunnen op landbouwgrond, en het is niet erg dat dan de landbouw op die grond misschien stopt.

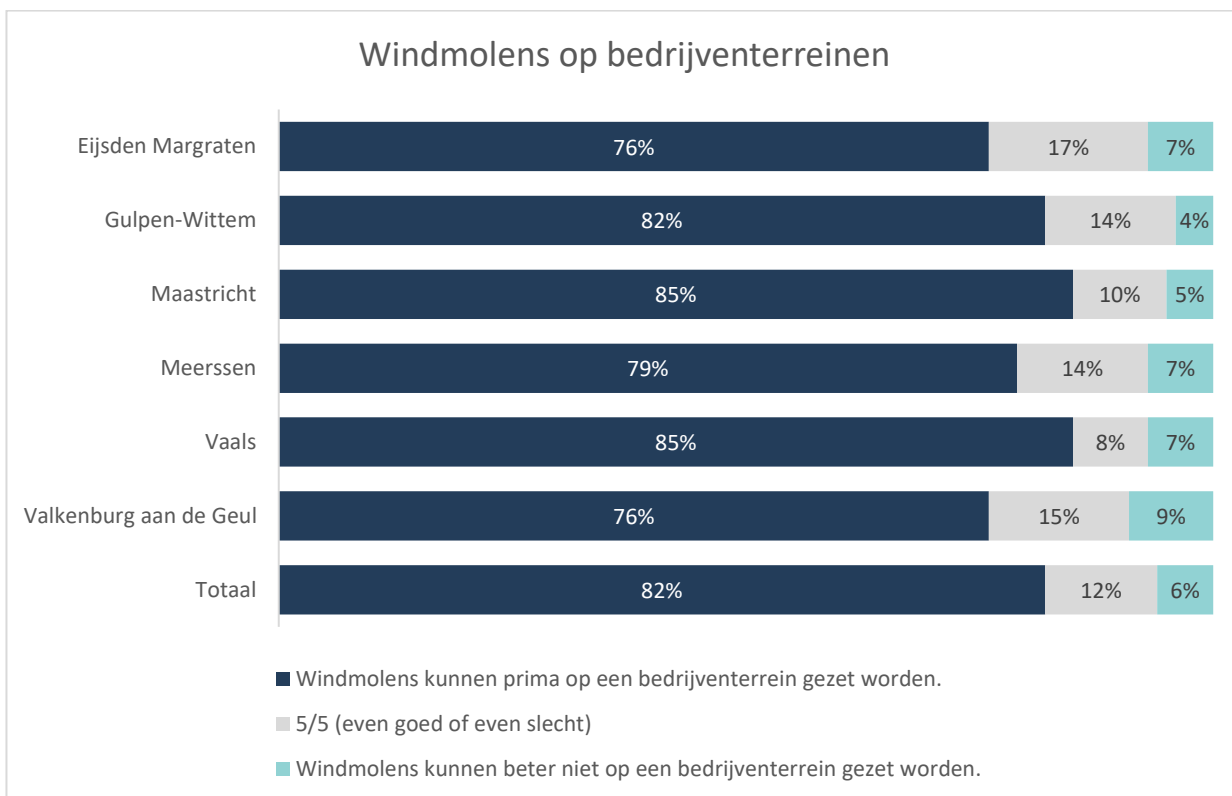
■ 5/5 (even goed of even slecht)

■ Windmolens kunnen op landbouwgrond, maar alleen als die grond gebruikt kan blijven worden voor de landbouw.

Figuur 20: Landbouw en windmolens

Figuur 21: Aantal windmolens

Figuur 22: Windmolens op bedrijventerreinen

Figuur 23: Kiezen voor plek windmolens